

JAARVERANTWOORDING HOLLAND FESTIVAL 2012

JAARVERANTWOORDING HOLLAND FESTIVAL 2012

INHOUD

1. Terugblik Holland Festival Cultuurnota-/ Kunstenplanperiode 2009-2012	4
2. Holland Festival 2012	7
3. Communicatie & Marketing	9
4. Development, sponsor- en fondsenwerving	12
5. Board of Governors	13
6. Bestuur	14
7. Organisatie	16
8. Jaarrekening	19
9. Controleverklaring	44

BIJLAGEN

- Coproductie/samenwerking
- Totaalprogramma Holland Festival 2012
- Overzicht medewerkers
- Sponsors, fondsen, instellingen & partners

1. TERUGBLIK HOLLAND FESTIVAL PERIODE 2009-2012

Sinds Pierre Audi in 2005 zijn eerste editie van het Holland Festival presenteerde, heeft het festival zich kunnen verheugen in een grote toename van belangstelling van pers en publiek. Terugblikkend op twee Cultuurnota-/Kunstenplanperiodes (2005-2008 en 2009-2012) zouden we kunnen zeggen dat de eerste vier jaar de verlovingsperiode was: het festival wist de ogen op zich gericht door ruim baan te maken voor alle kunstvormen vanuit de hele wereld (het festival als 'caleidoscopisch venster op de wereld') en het publiek liet zich verleiden door de verbondenheid tussen traditie en vernieuwing, tussen bekend en onbekend.

In de tweede periode werd het huwelijk tussen festival en publiek beklonken. Voortgaand op de lijn die in de eerste periode was ingezet vormde het festival een internationaal cultureel baken voor het gehele veld, een plek voor actuele ontwikkelingen zonder de tijdloosheid van tradities te vergeten. Velen bleken gevoelig voor wat Audi in de aanvraag voor de Cultuurnota-/Kunstenplanperiode 2009-2012 beschreef als '... een gevoel van oneindigheid, een bepaalde grandeur die niet verward moet worden met exclusiviteit en elitarisme. De grandeur is het essentiële element dat het festival helpt het tegenovergestelde te bereiken, namelijk de brede aantrekkingskracht die het heeft en die het zelfs uitgesprokener en met meer zelfvertrouwen mag uitstralen.'

De ambities die in het beleidsplan werden geformuleerd betekenden niet zozeer een uitbreiding of vernieuwing van het festivalconcept, maar illustreerden de wens meer de diepte in te gaan. Gaandeweg werd, in een internationale context, bijvoorbeeld een actievere rol als coproducent opgebouwd. Voorbeelden zijn *The White Body* van Ea Sola en *Aquarius* van Karel Goeyvaerts in 2009, *The Bridge Project*, *Pygmalion* en het Zaha Hadid paviljoen in 2010, *Un Tramway* van Warlikowsky, *The School for Scandal* van Deborah Warner, *Birds with Skymirrors* van Lemi Ponifasio en *On the Concept of the face...* van Romeo Castellucci in 2011. Het festival maakte grote en kleine eigen producties, zoals het Varèse 360-project in 2009 en *The Cricket Recovers* in 2011. In overeenstemming met de inhoudelijke nieuwsgierigheid naar werk dat de disciplinegrenzen overschrijdt, kreeg de programmapocket er een nieuw katern bij: 'Multidisciplinair'.

Het festival streefde ook naar verbreding en verjonging van het publiek, daarbij gesteund door SNS REAAL Fonds en het VSBfonds. Eén van de strategieën was het programmeren van grote evenementen zoals de concerten door Amal Maher en Fairouz. Nieuw festivalpubliek kwam tevens in beeld dankzij de introductie van nieuwe

kringen die zich (financieel) aan het festival verbonden. Het Holland Festival manifesteerde zich op onverwachte plekken in en buiten de stad (Zuidas, Hembrug) en experimenteerde met langere speelperiodes (*Fela!*, *Before I Sleep*). De wens om zichtbaar te zijn op meerdere momenten in het jaar bleek niet haalbaar binnen het beschikbare budget zonder de omvang van het festival in juni aan te tasten. Dit voornemen werd dus opzij gezet.

SAMENWERKINGEN IN DE STAD

De samenwerking met de grote instellingen in de stad werd gecontinueerd: Toneelgroep Amsterdam, De Nederlandse Opera, Het Nationale Ballet, Het Concertgebouw, het Koninklijk Concertgebouworkest, de muziekensembles. Met het Stedelijk Museum werd een meerjarige overeenkomst tot samenwerking getekend. In 2009 vond het eerste gemeenschappelijke project plaats: *Teenage Lontano*, een participatieproject onder leiding van de Amerikaanse Marina Rosenfeld in het kader van het grote Varèseweekend. In 2010 volgde *Telegrams from the Nose* van William Kentridge op de Westergasfabriek. De installatie van John Baldessari op de gevel van het nog niet geopende Stedelijk Museum gaf in 2011 een spannend voorproefje van de plek die het Stedelijk Museum na heropening kon opeisen. De residency van Matthew Barney en Jonathan Beppler betekende een heel nieuwe stap in de gezamenlijke onderneming. Op filmgebied wisselde het Holland Fes-

JAARVERANTWOORDING HOLLAND FESTIVAL 2012

tival eigen programmering in Bioscoop Het Ketelhuis af met samenwerkingen met het Filmmuseum/EYE Film Instituut dat in 2012 de deuren van zijn nieuwe onderkomen opende.

Op technologisch gebied pionierde het Holland Festival binnen het Cinegridproject met het aanleveren van content voor hoogkwalitatieve registraties. In 2010 werd in het Zaha Hadidpaviljoen het concert van violiste Viktoria Mullova opgenomen, in samenwerking met de NTR.

FINANCIËEL

Al vanaf 2009 werd actief gekeken naar andere financieringsbronnen dan de Nederlandse Rijksoverheid en de gemeente Amsterdam. Het meerjarenplan 2009-2012 straalde op veel financiële fronten optimisme uit. Een van de pijlers onder dat beleidsplan was de inzet op substantieel hogere financiering vanuit het bedrijfsleven. Het Holland Festival is daar helaas niet in geslaagd, met name door de economische malaise die zich na 2008 met onvoorziene hevigheid manifesteerde. Het festival slaagde daarentegen wel in het aanboren van geldstromen uit de private sector. De Board of Governors en de Cultuurminnaars (in verschillende categorieën) vormen een steeds belangrijker groep particulieren die in toenemende mate bijdraagt aan het welslagen van het festival. Het festival vervult hiermee een voortrekkersrol op het gebied van cultureel ondernemerschap.

De bijdragen van fondsen vielen eveneens beduidend hoger uit dan in het beleidsplan was ingeschat. Een groot deel van die bijdragen werd verkregen uit meerjarige overeenkomsten. Voor de eerste eigen productie van het festival sinds 2005, het Varèseproject op de Westergasfabriek, werd een subsidieaanvraag voor het Europese cultuurprogramma geschreven. Deze poging strandde doordat twee beoogde partners zich terugtrokken uit het project. In 2010 deed het festival een nieuwe aanvraag binnen het Cultuurprogramma van de Europese Unie en deze leidde tot een meerjarige toekenning.

Het toegangsprijzenbeleid was ook succesvol: de bijdrage uit publieke middelen was ruim boven verwachting. Ondanks een iets kleiner aantal bezoekers dan gemiddeld was voorzien, was de bijdrage per bezoeker een kwart hoger dan begroot.

De subsidies van de Rijksoverheid en de gemeente Amsterdam waren samen een fractie hoger dan verwacht. Het Ministerie van OCW verhoogde zijn bijdrage, maar deze verhoging werd in negatieve zin gecompenseerd door een verlaging van de subsidie vanuit de gemeente Amsterdam. De lichte stijging kwam nagenoeg geheel voor rekening van incidentele en geormerkte bijdragen. Alles overziend waren de baten over de gehele subsidiepe-

riode gemiddeld 3% lager dan begroot. Gemiddeld over de periode 2009-2012 waren de beheerlasten hoger dan voorzien, waarbij mag worden aangetekend dat het merendeel van de overschrijdingen incidenteel van aard was of zijn oorzaak vond in toegekende geormerkte subsidies. De activiteitenlasten waren als gevolg van minder inkomsten ook lager dan voorzien. Desondanks zijn er meer voorstellingen gepresenteerd dan voorzien, mede dankzij verschillende samenwerkingen.

Het Holland Festival beoogde in zijn plannen een bescheiden vermogensverbetering te realiseren. Die kon door de lagere exploitatieresultaten niet geheel worden waargemaakt. Desondanks is de vermogenspositie bij de afsluiting van deze cultuurnotaperiode gezond te noemen.

COMMUNICATIE & MARKETING

Sinds 2009 zet het Holland Festival in op het vergroten van de belangstelling van de internationale pers, in dat jaar direct heel concreet door tijdens het festival samen met de Kring van Nederlandse Theatercritici een groot internationaal symposium te organiseren. De inzet heeft geleid tot een grotere aanwezigheid van buitenlandse verslaggevers tijdens het festival. De tweede stap op het gebied van internationale pers en publiciteit is gezet middels een samenwerking met het bureau Projekt 2508 dat communicatie in het Duitse en Vlaamse taalgebied verzorgt.

Vanuit het eerdergenoemde streven om een breder en jonger publiek te bereiken werd de campagne gediversifieerd, onder meer met een uitgebreidere doelgroepenbenadering, waarvoor ook de relevante media voor verschillende doelgroepen zijn geïdentificeerd. Tevens is een extra communicatiemedewerker aangetrokken voor initiatieven op het gebied van social media.

Door de afdelingen Communicatie & Marketing en Sponsor- en fondsenwerving is de HF Young-kring opgezet: een middel om jong publiek naar het festival te krijgen dat in het spitsuur van het leven zit en daardoor vaak niet toekomt aan voorstellingsbezoek. HF Young bleek bedrijven een goede gelegenheid te bieden om hun 'young professionals' te leren netwerken. Zo werd het indirect tevens een waardevol instrument om bedrijven bij het festival te betrekken.

2. HOLLAND FESTIVAL 2012

ALGEMEEN

Het Holland Festival vierde in 2012 zijn 65^e verjaardag en toonde in vier weken tijd *alive and kicking* te zijn. Op vele manieren zorgden de voorstellingen voor reuring in de stad: vanaf de start van de kaartverkoop via de decembermailing tot en met het slotconcert toonde het publiek nieuwsgierig te zijn en langs welke weg dan ook een kaartje te willen bemachtigen. Dat resulteerde soms in ouderwetse rijen bij de kassa, bijvoorbeeld voor het eenmalige concert van Antony and the Johnsons & Metropole Orkest, en voor de kans op tóch nog een kaartje voor *The Life and Death of Marina Abramović* in Koninklijk Theater Carré. In deze tijd van anonieme kaartverkoop via internet bleek daar persoonlijke fysieke inzet soms toch noodzakelijk. Met wat goede wil zou dat opgevat kunnen worden als identificatie van het publiek met het 'persoonlijke' thema van deze editie: de rol van (auto)biografie in het kunstwerk.

Het meest in het oog sprong de samenwerking tussen Marina Abramović, Robert Wilson, Willem Dafoe en Antony voor *The Life and Death of Marina Abramović*. Uitdrukkelijk biografisch was ook de nieuwe opera *Waiting for Miss Monroe* van componist Robin de Raaff en librettist Janine Brogt – gepresenteerd in samenwerking met vaste partner De Nederlandse Opera.

Wunderbaum presenteerde in *Detroit Dealers* het verhaal van Walter Barts opa, autohandelaar Arie Bart, in een crossover van gedramatiseerde documentaire, theater en muziek, waarbij fictie en werkelijkheid door elkaar liepen. Wunderbaum stond voor het eerst in het

Holland Festival. Het was de eerste stap in het coproduceren van werk van een volgende generatie Nederlandse makers, en het festival toonde zo een opmaat voor de volgende Cultuurnota-/Kunstenplanperiode.

In de sliptstream van de aanwezigheid van Marina Abramović begaf het festival zich actief (als opdrachtgever of coproducent) op het terrein van de performance en beeldende kunst. In samenwerking met het Stedelijk Museum kwam een residency van Matthew Barney tot stand, William Kentridge presenteerde een kameropera en William Forsythe bracht een installatie in de openbare ruimte. Ook nodigde het festival de Gerrit Rietveld Academie uit om studenten een performance-praktijk in wording te laten tonen.

Naar aanleiding van het honderdste geboortjaar van John Cage zette het festival in Muziekgebouw aan 't IJ een weekend lang een licht ontregelend programma neer, geheel in de geest van de overleden componist. In alle ruimtes gebeurde iets, waarbij alle leeftijden aan hun trekken kwamen.

Het festival was nauw betrokken bij twee nieuwe werken van Micha Hamel. Hamel staat een nieuwe concertpraktijk voor en gaf een proeve daarvan met zijn theatrale *Requiem*. Een tweede werk van zijn hand was het veel ingetogener *De Rode Kimono*, een opdracht van het Holland Festival, waarbij hij het publiek dwong heel

nauwlettend te kijken naar het gelijknamige doek van Breitner uit de collectie van het Stedelijk Museum.

De dansprogrammering bood werk dat eindigde in de jaarljstjes van danscritici en gaf veel aanleiding tot napraten: door het uitdagende stamina van de danseressen in *Révolution*, de gevoeligheid van *enfant* van Boris Charmatz en het humanisme van Alain Platel, die met *C(H)ŒURS* een openingsvoorstelling toonde die het publiek in vervoering bracht.

HOOGTEPUNTEN EN PUBLIEKSFAVORIETEN

De grote diversiteit aan programma's betekende dat elke bezoeker zijn eigen favorieten had. De virtuoze theatervoorstelling *The Master and Margarita* van Simon McBurney werd overtuigend verkozen tot VPRO Publieksfavoriet. Daarmee werd geïllustreerd hoe waardevol en bevredigend introducties door het Holland Festival kunnen zijn: in 2007 stond voor het eerst een theatervoorstelling van McBurney in het festival en kostte het nog grote moeite daar een publiek bij te vinden. De aanwezigen hadden echter veel waardering voor *A Disappearing Number*, en na een operaregie bij De Nederlandse Opera in het kader van het festival (*A Dog's Heart* in 2010) had McBurney een schare fans opgebouwd waardoor de kaartjes voor *The Master and Margarita* snel uitverkocht raakten. Deze favoriet werd op de voet gevolgd door het optreden van het Mahler Chamber Orchestra met dirigent Pablo Heras-Casado en het concertprogramma *Cut the World* van Antony and the Johnsons & Metropole Orkest in het Concertgebouw.

Het festival slaagde er dit jaar wederom in het publiek bijzondere plekken in de stad te laten ontdekken. Na het locatie-avontuur op de Zuidas in 2011 nam het festival het publiek dit keer mee naar het puntje van de Cruquiuskade – als was dat het einde van de wereld. In *Addio alla Fine* van Emio Greco|PC begon de voorstelling al op een boot die vertrok van de kade bij het Muziekgebouw aan 't IJ, waar na de voorstelling op de Cruquiuskade de terugtocht eveneens eindigde met een muzikaal onthaal. Een bijzondere samenwerking ontstond met Automobielbedrijf Van Vloten in Amsterdam-Noord, die enthousiast locatiesponsor werd voor *Detroit Dealers* en zich voor drie jaar als bedrijfsvriend aan het festival verbond.

COPRODUCTIES, OPDRACHTEN EN SAMENWERKINGEN

Bij de coproducties, eigen producties en verleende opdrachten lag de nadruk dit jaar op muziek. Het Cage-weekend (een initiatief van het Holland Festival), het concert van Antony and the Johnsons & Metropole

Orkest, de opdracht aan Michael Nyman voor een nieuwe partituur bij Eisensteins stomme film *Pantserkruiser Potemkin*, de compositie-opdrachten aan Toivo Tulev en Bryce Dessner, de muziektheaterproductie *Lilith*, de kameropera *Refuse the hour*, de focus op het werk van Micha Hamel inclusief compositieopdracht: eens te meer werd aangetoond dat muziek en muziektheater het hart van het festival vormen.

De samenwerkingen met de grote culturele instellingen in Amsterdam werden gecontinueerd. Het festival bracht samen met De Nederlandse Opera *Waiting for Miss Monroe* van Robin de Raaff en Janine Brogt in de Stadsschouwburg Amsterdam. Deze productie werd mede gefinancierd met een deel van het prijzengeld van de Johannes Vermeerprijs die in 2009 aan Pierre Audi werd toegekend. De Nederlandse Opera presenteerde in Het Muziektheater Amsterdam Wagners opera *Parsifal*, die door het festival live op groot scherm in het Oosterpark werd vertoond. Het festival nodigde het Koninklijk Concertgebouworkest uit in de Gashouder op de Westergasfabriek, alwaar nieuw ruimtelijk werk werd gebracht.

Met een residency van Matthew Barney en Jonathan Beppler droegen het Holland Festival en het Stedelijk Museum bij aan een film in wording. Nederlandse musici werkten samen met Amerikaanse kunstenaars aan de soundtrack. Het Nationale Ballet bracht werk van

George Balanchine en William Forsythe, twee grote vernieuwers van de academische dans. Toneelgroep Amsterdam bracht in het kader van het festival een regie van Johan Simons: *Macbeth*. De samenwerking met Frascati stond in het teken van de performance, met de residency van Matthew Barney en Jonathan Beppler, de wereldpremière van *Refuse the Hour* van William Kentridge, een week lang performances van de Gerrit Rietveld Academy en twee stukken van jonge performancekunstenaars. Met ICK|Amsterdam presenteerde het festival de locatievoorstelling *Addio alla Fine*. In de Centrale Bibliotheek op het Oosterdokseiland en in de centrale hal van het Centraal Station bracht het festival een installatie in de openbare ruimte van William Forsythe, in samenwerking met Ngage Media en de NS.

Er werd gecoproduceerd dan wel samengewerkt met verschillende internationale instellingen, zoals: ACHT BRÜCKEN|Musik für Köln, Arts276 – Festival Automne en Normandie, American Composers Orchestra, Art Basel, les ballets C de la B, Birmingham Symphony Hall, CCN – Ballet de Lorraine, CDN Orléans, Centro Dramático Nacional, Cité de la musique, Les Dominicains de Haute-Alsace, Festival de Marseille, Fondation Fluxum, KVS Theater Brussel, Ludwigsburger Schlossfestspiele, Maison de la Culture d'Amiens, Manchester International Festival, NT Gent, Oper Köln, Romaeuropa Festival/Teatro di Roma, Salford City Council, deSingel Antwerpen, Teatro di San Carlo di Napoli, Teatro Real Madrid, Theater Basel, Théâtre Gérard Philippe Frouard, Théâtre de la Ville de Luxembourg, Théâtre de la Ville de Paris, Toneelhuis. Een overzicht per productie is opgenomen als bijlage.

Voor de Fuel-programmering werd samengewerkt met het EYE Film Instituut, de AVRO, het DoubleTree by Hilton Hotel, het Institut français des Pays Bas, Wunderbaum, Codarts, het Conservatorium van Amsterdam, de Gerrit Rietveld Academie, De Appel, het Concertgebouw (afdeling educatie) en de NTR.

EDUCATIE EN PARTICIPATIE

Net als vorig jaar organiseerde het Holland Festival gratis lunchconcerten door studenten van het Koninklijk Conservatorium Den Haag en drie 'late night'-concerten door festivalkunstenaars in het DoubleTree by Hilton Hotel. Naast de opera *Parsifal* werd tevens het uitverkochte slotconcert door het Simón Bolívar Symphony Orchestra of Venezuela onder leiding van Gustavo Dudamel op groot scherm in het Oosterpark vertoond. De middag voorafgaand aan het concert bezocht bovendien een groot aantal Amsterdamse scholieren in het Concertgebouw een educatieprogramma

rondom dit concert. Ook in het openingsprogramma dat aan het begin van het festival door VPRO/NTR werd uitgezonden was er aandacht voor de Nederlandse evenknie van het succesvolle educatieproject El Sistema, het Leerorkest.

Het Holland Festival bracht drie workshops voor een breed publiek. In het Atrium van Muziekgebouw aan 't IJ werkte voormalig Cunningham-danseres Patricia Lent in het kader van het Cage-weekend aan de instudering van de *Field Dances* die Cage en Cunningham samen creëerden. De workshop stond open voor iedereen die geïnteresseerd was in de bewegingsprincipes van Merce Cunningham. Op het podium van Koninklijk Theater Carré kwam in het decor van *C(H)EURS* een gelegenheidskoor bijeen om onder leiding van de Spaanse koordirigent Andrés Maspero werken van Verdi uit de voorstelling te zingen. En in de koninklijke foyer in de Stadsschouwburg Amsterdam werd door amateur-accordeonisten in het kader van *Accordion Wrestling* Finse tango ingestudeerd. Patricia Lent gaf tevens een workshop van drie dagen aan studenten van Codarts Rotterdam. Componiste Kaija Saariaho en cellist Anssi Karttunen doceerden aan het Conservatorium van Amsterdam.

'Dansdetectives' Millicent Hodson en Kenneth Archer, verantwoordelijk voor de reconstructie van *La création du monde* in de gelijknamige voorstelling van Faustin

Linyekula, lichtten in een lezing in het Institut français des Pays Bas toe hoe zij te werk gingen. Micha Hamel gaf een lezing in het kader van het Cage-weekend, getiteld *The Need for a poetic life*. Onder leiding van Ann DeMeester van De Appel gingen William Kentridge en Job Koelewijn in discussie over performance. In andere panelgesprekken lieten Pierre Audi en Iván Fischer hun licht schijnen over *Parsifal*, Jos Stelling en Loek Dikker over (klassieke) muziek in de films van Stanley Kubrick, en Corjan Bos, Tom van de Beek en Robert van den Ham, in het kader van *Detroit Dealers*, over de veranderende status van de auto. Marina Abramović stond niet alleen op het toneel in de aan haar gewijde voorstelling van Robert Wilson, maar was ook aanwezig bij de Nederlandse première van de documentaire *The Artist is Present* in EYE Film Instituut. In Muziekgebouw aan 't IJ waren de hele maand juni twee installaties van haar hand te zien uit de collectie van het Nederlands Instituut voor Mediakunst. Ten slotte was het publiek welkom bij twee talkshows in de Rotonde van de Stadsschouwburg Amsterdam – de eerste gewijd aan ‘de kunstenaar als ondernemer’, de tweede aan ‘de kunstenaar als kunstwerk’.

3. COMMUNICATIE & MARKETING

DOELSTELLINGEN EN DOELGROEPEN

De Communicatie & marketingafdeling had zich voor 2012 ten doel gesteld:

- een gemiddelde zaalbezetting van 80% te genereren;
- nieuwe doelgroepen aan te spreken voor de verbredende en verjongende voorstellingen;
- het genereren van zoveel mogelijk vrije publiciteit in print, radio en tv voor het festival om hiermee de kaartverkoop te stimuleren;
- het genereren van meer internationale vrije publiciteit in Duitsland en België.

In de communicatiestrategie om zoveel mogelijk mensen het festival te laten bezoeken werd een duidelijk onderscheid gemaakt in het benaderen van groepen die het festival al eerder bezochten en nieuw te werven publiek. Voor het bestaande publiek werd het retentieprogramma gecontinueerd dat in 2011 is opgezet. Voor het nieuwe publiek werden bij verschillende ‘verjongende’ en ‘verbredende’ programma’s specifieke doelgroepen gezocht. Bij deze aanpak ging het Holland Festival uit van cross-mediale campagnes waarbij meerdere middelen elkaar versterkten, met het genereren van free publicity als centrale as.

VERBREDING EN VERJONGING

De voorstellingen die werden geormerkt als interessant

voor bredere en jongere doelgroepen trokken inderdaad veel en gevarieerd publiek. Zo bleek de vertoning van de film *2001: A Space Odyssey* met live muziek erg populair bij jongere bezoekers. De voorstelling *Listen to the Silence* in het John Cage-weekend was gericht op jonge kinderen, die ook werden uitgenodigd actief te participeren. De multidisciplinaire voorstelling *Accordion Wrestling*, met choreografeerd worsteltheater, werd bezocht door sportliefhebbers en doorwintert Holland Festivalpubliek. Maar vooral de programmering in het Concertgebouw werd door een voor het festival nieuw publiek bezocht. Op de slotavond met het Simón Bolívar Symphony Orchestra of Venezuela werd bij de toegift veelvuldig in het Spaans gejoeld en gescandeerd, en voor het concert van Antony and the Johnsons & Metropole Orkest werd meer dan 60% van de kaarten vanaf een ‘nieuw’ adres gekocht. Voor het nieuwe werk van Faustin Linyekula, *La création du monde*, werd een succesvolle actie met het MC Theater opgezet.

Om meer jonge mensen tussen de 25 en 39 jaar aan het festival te binden is in 2010 HF Young opgericht. Leden van deze kring konden voor het derde jaar voor zeven geselecteerde voorstellingen kaarten kopen met korting. Na afloop van de voorstellingen waren er weer speciale netwerkborels die goed werden bezocht. Het HF Youngprogramma werd aangevoerd door elf Young Circle-leden die een ambassadeursfunctie vervulden en de kaartverkoop aanjoegen, ondersteund door een

JAARVERANTWOORDING HOLLAND FESTIVAL 2012

mediacampagne met als titel: *Durf jij (met mij) naar het Holland Festival?* Het resultaat was een groei van 30% in kaartverkoop voor deze groep, waarmee het gestelde target van 950 verkochte kaarten werd gehaald, gekocht door ongeveer 250 jongeren. Daarnaast werden er 135 kaarten tegen vol tarief aan deze groep verkocht.

Social media werden wederom ingezet om meer jongeren aan te spreken. Vooral Facebook, Twitter en LinkedIn werden gebruikt, waarbij veelal werd verwezen naar de website en de weblog van het Holland Festival. De weblog werd net als in 2011 gevuld door jonge bloggers, zowel amateurs als professionals. Ook werden er weer 'Jonge Gasten'-filmpjes gemaakt die op de blog en op Facebook en YouTube werden geplaatst. De blog werd goed bezocht en gaf een andere, vaak verrassende kijk op het festival.

De samenwerking met CJP werd in 2012 geïntensiveerd, zowel op promotioneel als op redactioneel niveau. CJP maakte een selectie van voorstellingen die door zowel CJP als het Holland Festival werd gepromoot. De studentenkorting werd gepromoot op de Hogescholen en Universiteiten in Amsterdam. In totaal bezochten ruim 2.200 studenten en CJP-ers het festival.

In 2011 bezochten ruim 20 professionals met verschillende culturele achtergronden vanuit Binoq Atana het Holland Festival. Naar aanleiding van deze kennisgeving heeft het Holland Festival contact gehouden met een van deze professionals die heeft geholpen met zoeken naar andere doelgroepen. In de periode van april tot juni heeft Sharda Alibux op freelance basis een aantal vrouwen-netwerken benaderd, al dan niet met een multiculturele achtergrond, om ze te interesseren voor het festival.

HERHAALBEZOEK BESTAAND PUBLIEK

De database van het Holland Festival geeft een volledig overzicht van de bezoekers die de afgelopen jaren het festival hebben bezocht. Deze gesegmenteerde database met 'gewassen' gegevens is breed ingezet om herhaalbezoek te genereren. Ruim 55% van de bezoekers bezocht het festival in eerdere edities. Daarnaast genereerde het festival ruim 45% nieuwe bezoekers.

MEDIAPARTNERS

Voor het vijfde jaar waren NTR en VPRO mediapartner van het Holland Festival. Mede dankzij de succesvolle samenwerking tussen de redacties van beide omroepen bereikte het festival op televisie meer dan een miljoen kijkers. Er waren zes uitzendingen op televisie, waaronder een openingsprogramma en vier Holland

Festival-themajournals. De NTR zond op Radio 4 tijdens het festival negen concerten uit. Cultura24 zond twintig programma's uit rondom het Holland Festival. Zo waren er documentaires, registraties, films en portretten van kunstenaars te zien.

De *VPRO Gids* bracht voor het vijfde jaar een 48 pagina's tellende, redactioneel onafhankelijke bijlage uit die in mei werd meegesloten in de gids. Net als afgelopen jaren bleek deze bijlage een aanjager voor de kaartverkoop. Daarnaast sloot het Holland Festival een overeenkomst met *De Groene Amsterdammer*, die ook een redactionele special over het festival uitbracht.

Het festival kon zich weer verheugen in enorme aandacht van de schrijvende pers. Zowel *de Volkskrant*, *NRC Handelsblad*, *Het Parool*, *De Groene Amsterdammer* als de *VPRO Gids* kwam in de weken voor het festival met grote voorbeschuivingen op voorstellingen, portretten van makers en achtergrondverhalen over de festivalorganisatie. De editie van 2012 kreeg ruim 25% meer aandacht dan de voorgaande edities en genereerde een mediawaarde van ruim 5,5 miljoen euro.

COMMUNICATIEMIDDELEN

Drukwerk

De programmapocket van het Holland Festival werd gedrukt in een oplage van 55.000. Hiervan werden er

35.000 verzonden in direct mailing naar bestaande kaartkopers. Deze verhoging van ruim 10.000 ten opzichte van 2011 is toe te schrijven aan de toename van het aantal kaartkopers. De overige programmapockets en 55.000 zigzagfolders werden verspreid in Nederlandse boekhandels, de HF-boekenkasten in de theaters en via distributieservices in cafés, bibliotheken en restaurants.

Advertenties

De Holland Festivaladvertenties werden op drie niveaus ingezet:

- bij de start van de kaartverkoop met de boodschap ‘koop nu tickets’;
- in de aanloop naar het festival met programma-selecties;
- voor en tijdens het festival gericht op specifieke voorstellingen.

Radiospots

Voor vier concerten werden specifieke radiospots gemaakt die werden uitgezonden op Radio 4 en Radio 1. Deze werden ongeveer twee tot drie weken voor het concert uitgezonden om de kaartverkoop te stimuleren.

Outdoor en citydressing

Het Holland Festival had in 2012 drie outdoorcampagnes: in maart bij de start van de kaartverkoop, in april als reminder van de maartcampagne en van mei tot en met juni om het festival te promoten en de kaartverkoop opnieuw aan te jagen. Hiervoor werden mupi's, abri's, driehoeksborden en peperbussen ingezet in Amsterdam, Haarlem, Wijdmeren en Den Haag. Traditiegetrouw kleepte het Holland Festival de festivallocaties aan met banieren en hingen er verspreid over Amsterdam festivalvlaggen op de bruggen.

Programmaboekjes en uitdeelvellen

Voor nagenoeg alle theater-, dans- en muziektheatervoorstellingen werden tweetalige programmaboekjes gemaakt. Voor alle concerten werd een eveneens tweetalig uitdeelvel gemaakt.

Onderzoek & cijfers

Het Holland Festival heeft in 2012 uit kostenoverwegingen geen publieksonderzoek laten uitvoeren. Uit de adresdatabase van het Holland Festival kan echter worden afgeleid dat:

- het aantal adressen in de database steeg in 2012 met 17,8%;
- 57% van het totaal aantal herhaalbezoekers uit 2012 het festival in 2011 voor de eerste keer bezocht;
- het aantal grote kopers (>7 voorstellingen in 4 jaar) steeg met 11,7% in 2012;

- het aantal Vrienden van het Holland Festival (Cultuurminnaars) steeg in 2012 met 17,6%.

Daarnaast heeft het publiek wel kunnen aangeven wat hun favoriete programma was in het festival via de VPRO publieksfavoriet. Hier kwam het volgende uit:

1. *The Master and Margarita* van Complicite in regie van Simon McBurney;
2. *A Russian flirt with Haydn* door het Mahler Chamber Orchestra met Pablo Heras-Casado;
3. *Antony and the Johnsons* & *Metropole Orkest*;
4. *Simón Bolívar Symphony Orchestra of Venezuela* met dirigent Gustavo Dudamel;
5. *The Life and Death of Marina Abramović* in regie van Robert Wilson.

4. DEVELOPMENT, SPONSOR- EN FONDSENWERVING

Het Holland Festival heeft de in 2011 ingezette koers op het gebied van sponsor- en fondsenwerving in 2012 doorgezet. Naast de structurele steun van het Ministerie van OCW en de gemeente Amsterdam ontving het Holland Festival in 2012 belangrijke steun van overheids- en private fondsen, sponsors, bedrijfsvrienden en een groot aantal particulieren die het festival een warm hart toedragen. Hoofdbegunstiger SNS REAAL Fonds heeft zich tot en met 2013 aan het Holland Festival verbonden. Rabobank

JAARVERANTWOORDING HOLLAND FESTIVAL 2012

Amsterdam heeft als voornaamste sponsor het Holland Festival voor het tweede jaar gesteund.

Naast het SNS REAAL Fonds hebben het Prins Bernhard Cultuurfonds en de BankGiroLoterij, Stichting Dioraphte, de Turing Foundation (meerjarige toekenning voor 2010, 2011 en 2012), het VSBfonds en het Gieskes-Strijbis Fonds in 2012 aanzienlijke bijdragen gegeven aan specifieke festivalproducties of programma's binnen het festival. Tevens ontving het Holland Festival bijdragen van het Amsterdams Fonds voor de Kunst, The Brook Foundation en van het Internationale Kunstprogramma: een samenwerking van het Amsterdams Fonds voor de Kunst en het Prins Claus Fonds. Een aanvraag bij Stichting Ammodo leidde tot een toekenning voor 2013, 2014 en 2015.

Het Holland Festival heeft in 2012 sponsorbijdragen ontvangen van Rabobank Amsterdam, het DoubleTree by Hilton Hotel, MeyerBergman/Westergasfabriek, Buma Cultuur en Clifford Chance LLP. Het festival werkte samen met Automobiëlbedrijf Volvo van Vloten, dat een locatie sponsorde en het festival van auto's voorziet van 2012 tot en met 2014. MacBike stelde fietsen beschikbaar tijdens het festival.

De installatie *City of Abstracts* werd mede mogelijk gemaakt door de NS, NGage Media, Beam Systems, Vapiano en de Openbare Bibliotheek Amsterdam.

Bedrijfsvrienden van het Holland Festival 2012 waren: Beam Systems, De Nederlandsche Bank N.V., DLA Piper N.V., G&S Vastgoed, ING Groep, Ten Have Change Management en WPG Uitgevers B.V. De term 'Bedrijfsvrienden' werd in 2012 veranderd in 'HF Business'. In het najaar zijn verkennende gesprekken gevoerd met de huidige HF Businessleden om de samenwerking te evalueren en te verdiepen.

Verder ontving het Holland Festival in 2012 bijdragen van publieke instellingen. Zowel het Institut français Pays Bas als het Institut français France droeg bij aan Franse voorstellingen in het festival. Het Goethe-Institut droeg bij aan Duitse voorstellingen. Het festival ontving een aanzienlijke bijdrage vanuit het EACEA Cultuurprogramma van de Europese Unie vanuit Festivalstrand 1.3.6. Deze bijdrage is toegezegd voor 2011, 2012 en 2013.

De Board of Governors, opgericht in 2010, bestaat uit een groep vermogende particulieren die het festival ondersteunen en bestuur en directie van het festival gevraagd en ongevraagd van advies dienen. In 2012 zijn er

vijf nieuwe Governors toegetreden, waarmee het aantal Governors op 21 komt. In hoofdstuk 5 wordt ingegaan op de vergaderingen van de Board.

Op 1 januari 2012 is de nieuwe Geefwet van kracht gegaan. Om de fiscale voordelen van deze regeling onder de aandacht te brengen heeft het Holland Festival een speciale brochure ontwikkeld: *Uw gift, de fiscus en de nieuwe Geefwet*, met daarin een toelichting en een rekenmodel. Deze brochure is ingezet om huidige donateurs te stimuleren om met een notariële akte te schenken of hun bijdrage te vergroten. De brochure is tevens gebruikt als aanvullend middel om nieuwe donateurs te werven.

Tijdens het festival zat er in de programmaboekjes een speciale kaart die bezoekers oproep Cultuurminnaar te worden. Dit heeft geleid tot een bescheiden aantal nieuwe aanmeldingen. In navolging van de succesvolle werving in 2011 is in 2012 een nieuwe wervingsfolder ontwikkeld: *U maakt het mogelijk*, die direct na afloop van het festival naar alle kaartkopers is gestuurd. Naar aanleiding van deze mailing meldden 79 Liefhebbers, 20 Begunstigers en 3 Beschermers zich aan. Eind 2012 had het Holland Festival in totaal 572 Liefhebbers, 74 Begunstigers en 27 Beschermers. In 2012 is bovendien gestart met de oprichting van een nieuwe geefkring, de Hartsvrienden (€ 5.000 of meer per jaar), waarvoor zich drie personen hebben aangemeld voor het festivaljaar 2013.

De overkoepelende term ‘Cultuurminnaars’ werd eind 2012 vervangen door ‘Vrienden van het Holland Festival’.

Het Holland Festival hecht grote waarde aan de relatie met sponsors, HF Businessleden, private fondsen en particulieren, en organiseerde voor hen in 2012 een aantal bijeenkomsten. Op 27 januari was er een (verlate) Najaarsontvangst in het nog in aanbouw zijnde EYE Film Instituut, waar de gasten een rondleiding kregen en dirigent, componist en dichter Micha Hamel een voorproefje gaf van zijn nieuwe werken *De Rode Kimono* en *Requiem* die in het Holland Festival 2012 in première gingen.

Op 24 april organiseerde het festival een Voorjaarsbijeenkomst ten huize van Robert-Jan en Mélanie van Ogtrop, Governors van het Holland Festival. Operaregisseur Lotte de Beer en librettist Janine Brogt vertelden over de nieuwe productie *Waiting for Miss Monroe*, een coproductie met De Nederlandse Opera, die in het festival zijn première zou gaan beleven. Bij beide ontvangsten was Carolien Gehrels, wethouder Kunst en Cultuur van de gemeente Amsterdam, aanwezig.

Het Holland Festival opende op 1 juni met de dansvoorstelling *c(H)EURS* van Alain Platel, die werd bijgewoond door Hare Koninklijke Hoogheid Prinses Margriet en de ambassadeurs van Ierland en Duitsland. Na afloop was er een feestelijke en drukbezochte receptie in de foyers van Koninklijk Theater Carré.

Het festival nodigde Vrienden en relaties uit voor een bijzondere avond in de Gashouder op de Westergasfabriek bij de voorstelling *2001: A Space Odyssey*. Voorafgaand aan de voorstelling was er voor de gasten een ontvangst waar Christiane Kubrick, weduwe van filmmaker Stanley Kubrick, het publiek kort toesprak. Op 28 juni sloot het Holland Festival 2012 af met een concert door het *Simón Bolívar Symphony Orchestra of Venezuela* onder leiding van Gustavo Dudamel, in aanwezigheid van de Koninklijke Hoogheden de Prins van Oranje en Prinses Máxima. Bij dit concert was op uitnodiging van het Holland Festival de ambassadeur van Venezuela aanwezig, die op haar beurt de ambassadeurs had uitgenodigd van Bolivia, Peru, Chili, Guatemala, Costa Rica, Armenië, Ecuador, Uruguay, El Salvador, Colombia en Portugal.

De Najaarsontvangst voor donateurs en relaties vond op 21 november plaats in het Joods Historisch Museum. Hier was in die periode onder meer een installatie van William Kentridge te zien, een kunstenaar die ook in het afgelopen festival aanwezig was. Er werd teruggeblikt op een succesvol Holland Festival 2012 én vooruitgekeken naar de editie van 2013.

Tijdens het festival zijn vier introductiebijeenkomsten georganiseerd om nieuwe en potentiële relaties met het festival te laten kennismaken. Zij werden uitgenodigd voor een voorstelling met een ontvangst. De directie en medewerkers van de afdeling sponsor- en fondsenwerving ontmoetten hierdoor interessante prospects.

In november 2012 is de naam van de afdeling Sponsor- en fondsenwerving veranderd in Development.

5. BOARD OF GOVERNORS

De in 2010 opgerichte Board op Governors kwam, in aanwezigheid van bestuur en directie van het Holland Festival, in 2012 twee keer bijeen: op 24 april en op 21 november. Voor de vergadering op 24 april was de Board te gast bij Governors de heer en mevrouw Van Ogtrop. Tijdens deze vergadering hebben de programmeur theater en dans en de programmeur muziek en muziektheater verteld over de wijze waarop het programma van het Holland Festival tot stand komt. Aanluitend op de vergadering vond de eerdergenoemde exclusieve relatiebijeenkomst plaats.

De vergadering in november stond in het teken van het communicatie- en marketingbeleid van het festival. Het hoofd Communicatie & Marketing gaf een presentatie over de stappen die worden ondernomen om het

Holland Festival nationaal en internationaal over het voetlicht te brengen.

De Board of Governors is in 2012 uitgebreid met vijf nieuwe leden en bestond uit: G.J. van den Bergh en C. van den Bergh- Raat, R.F. van den Bergh, W.L.J. Bröcker, J. van den Broek, J. Fleming, V. Halberstadt, H.J. ten Have en G.C. de Rooij, J. Kat en B. Johnson, I. en M. van Poecke, T. en M. Meijer-Bergmans, S. Noorda en M. van der Weij, R.J. en M. van Ogtrop-Quintus, F. van Rappard-Wanninkhof, A. Ruys en M. Ruys-van Haaften, S. Tóth, E. Wessels-van Houdt, H. Wolfert en M. Brinkman, en twee Governors die anoniem wensen te blijven. Ook J. Fleury en M. Sanders zijn Governors, maar maken als bestuurslid van het Holland Festival geen deel uit van de Board.

6. BESTUUR

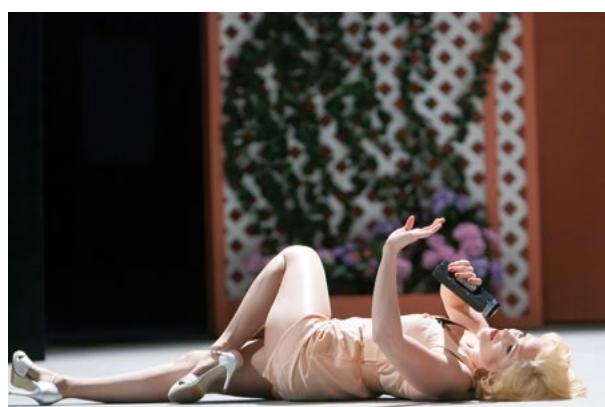
HOLLAND FESTIVAL 2012

Het bestuur van het Holland Festival bestond op 31 december 2012 uit Martijn Sanders (voorzitter), Renze Hasper (penningmeester), Marjet van Zuijlen (secretaris), Joachim Fleury, Mavis Carrilho en Ben Noteboom. Bestuur en directie (zijnde Pierre Audi, artistiek directeur en Annet Lekkerkerker, zakelijk directeur) vergaderden op 11 januari, 26 maart, 3 september en 20 november. Op 4 juni kwamen bestuur en directie informeel bijeen voorafgaand aan een voorstelling tijdens het festival.

Op 11 januari is Ben Noteboom toetreden tot het bestuur. Met deze benoeming is het bestuur uitgebreid van vijf naar zes leden. Voor de wijziging van het aantal bestuursleden zijn de statuten aangepast. In dezelfde vergadering zijn penningmeester Renze Hasper en secretaris Marjet van Zuijlen met terugwerkende kracht (wegens het uitvallen van de novembervergadering in 2011) herbenoemd voor een tweede termijn (14-12-2011/14-12-2015). In de vergadering van 20 november 2012 is Joachim Fleury, eveneens met terugwerkende kracht, herbenoemd voor een tweede termijn (9-5-2012/9-5-2016).

GOVERNANCE

Het bestuur onderschrijft de Code Cultural Governance. In de vergadering van 20 november zijn de aanbevelingen van de Code Cultural Governance volledig doorgelopen om te bezien of de code nog steeds goed wordt nageleefd. De voorzitter heeft met verschillende leden van het bestuur individueel en collectief functioneren besproken. Het bestuur is tevreden met de huidige be-

stuursconstructie, mede gezien het feit dat de directie bestaat uit twee nevensgeschikte functies. Er is sprake van een constructieve samenwerking tussen bestuur en directie. Om het bestuur inhoudelijk meer bij de organisatie te betrekken is afgesproken om standaard een 'bericht van de directie' over actuele zaken op de agenda te plaatsen. Het bestuur is samengesteld conform vooraf vastgestelde profielen. Nevenactiviteiten worden bijgehouden en op de website gepubliceerd.

In het bestuur kwamen verder de volgende onderwerpen ter sprake.

Cultuurnota-/kunstenplanperiode 2013-2016

Voorjaar 2012 stond in het teken van het afronden van de subsidieaanvragen voor de Cultuurnota-/Kunstenplanperiode 2013-2016. Het Holland Festival ziet zichzelf als 'spiegel van de wereld, voor de wereld', in de overtuiging dat kunst een wezenlijk en onmisbaar bestanddeel van het leven vormt. Het beleidsplan ging vergezeld van een realistische begroting waarin rekening was gehouden met een lager bedrag aan subsidiëring van overheidswege. De Raad voor Cultuur bracht in mei een positief advies uit over de aanvraag, in juni volgde een positieve beoordeling door de Amsterdamse Kunstraad. Zowel de landelijke als de Amsterdamse overheid heeft de adviezen bekrachtigd. Het Holland Festival is voor de Cultuurnotaperiode 2013-2016 opgenomen in de Basis Infrastructuur van het Rijk en is

door de gemeente Amsterdam in het kader van de Kunstenplanperiode aangemerkt als een van de topinstellingen die onmisbaar zijn voor de stad. De lagere subsidie heeft geen invloed op de omvang van de overhead, maar zal worden opgevangen door enerzijds een lichte daling in het aantal activiteiten, anderzijds door financiering uit andere (particuliere) bronnen.

Nieuwe artistiek directeur in 2015

Het festival in 2014 zal het laatste Holland Festival zijn onder auspiciën van artistiek directeur Pierre Audi. Eind 2012 heeft het bestuur een profielschets voor de nieuw aan te trekken artistiek directeur geformuleerd, en is een selectiecommissie samengesteld die bestaat uit de voorzitter van het bestuur, twee bestuursleden, een Governor en de zakelijk directeur. De planning is in de zomer van 2013 de opvolger van Pierre Audi bekend te maken.

Development, sponsor- en fondsenwerving

In 2012 stond fondsen- en sponsorwerving wederom hoog op de prioriteitenlijst van het bestuur. Het bestuur functioneert als een actieve sparring-partner voor de directie en de afdeling Development. Zo denkt het bestuur mee over de strategie en is het actief in het initiëren en onderhouden van contacten met (potentiële) zakelijke en particuliere relaties.

In 2012 heeft het bestuur een voorstel goedgekeurd voor het lanceren van een nieuwe particuliere geefkring, de HF Hartsvrienden, voor een bijdrage van € 5.000 per jaar. Het bestuur is eveneens akkoord gegaan met de nieuwe HF Businesspropositie (voorheen Bedrijfsvrienden). Om het aantal HF Businessleden en sponsorrelaties uit te breiden zijn er in maart en september gesprekken geweest tussen bestuursleden, directie en de afdeling Development over het leggen van contacten met potentiële relaties en verdieping van bestaande relaties. De komende jaren moet nog actiever gezocht worden naar partners in het bedrijfsleven. Het bestuur biedt daarvoor gezien zijn huidige samenstelling een goede bron van expertise en een waardevol netwerk.

Financiën

Al in het najaar van 2011 is beleid geformuleerd om de vermogenspositie in de toekomst op een aanvaardbaar niveau te krijgen. Dit was mede ingegeven door het verwachte en later ook uitgekomen negatieve jaarresultaat van 2011, dat ertoe leidde dat aan het eind van dat jaar tijdelijk extra bankkrediet noodzakelijk bleek.

Een toereikend eigen vermogen is nodig om vorderingen op subsidiënten en fondsen te kunnen blijven voorfinancieren. Tevens is het noodzakelijk om delen ervan

als 'artistiek durfkapitaal' aan te kunnen spreken voor belangwekkende producties waarmee de doelstellingen op het gebied van publieksverbreding en internationale coproducties kunnen worden verwezenlijkt.

Het festival sloot 2012 af met een overschot van € 442.000, terwijl mede in het kader van het geformuleerde vermogensbeleid een overschot van € 200.000 was begroot. Hiermee wordt het tekort van 2011 van € 516.000 goeddeels ingelopen. De baten waren € 143.000 hoger en de lasten waren ruim € 90.000 lager. Vooral de publieke belangstelling bleek al in een vroeg stadium veel hoger dan verwacht. Het Holland Festival was vanwege de sombere economische vooruitzichten en de BTW-verhoging op de entreebewijzen juist voorzichtig geweest in het begroten van de publieksinkomsten.

Net als in voorgaande jaren besloot het bestuur overeenkomstig eerder gehanteerde verdeelsleutels het resultaat voor een bedrag van € 226.000 toe te voegen aan het Bestemmingsfonds OCW en een bedrag van € 216.000 toe te voegen aan de algemene reserve.

Op grond van het nu behaalde resultaat kan worden gesteld dat de eigen vermogenspositie en de liquiditeit van het Holland Festival als gezond kunnen worden beschouwd. Ook voor 2013 is in het kader van het vermogensbeleid het voornemen om financieel op bescheiden

niveau positief te eindigen, ondanks de substantiële dalingen van de structurele subsidies. Punt van aandacht voor de komende jaren is naast de ingezette subsidieverlaging tevens de verwachting dat het toekenningsbeleid van in de cultuursector actieve fondsen aan verandering onderhevig kan zijn, bijvoorbeeld als gevolg van wijzigingen in hun eigen financiering, of als gevolg van de beleidskeuze om instellingen die zijn opgenomen in de Basis Infrastructuur niet langer te ondersteunen.

Treasury

Voor het beheer van de liquide middelen waren in overleg met het bestuur de volgende geldmarktinstrumenten toegestaan: rekening-courant bij een bank, kasgeld, depositorekening bij een bank en zakelijke spaarrekening bij een bank. In 2010 is met de huisbankier afgesproken renteverlies wegens aanhouden van tegoeden in vreemde valuta en valutarisico's bij financiële afwikkeling van verplichtingen in vreemde valuta te ondervangen door het aangaan van termijnaffaires.

Continuïteit

Er spelen op dit moment geen andere zaken die nu of in de toekomst van invloed kunnen zijn op het functioneren van de instelling.

Doelstellingen

In 2012 was het van groot belang het tekort van 2011 in te lopen zonder af te doen aan de kwaliteit en de reikwijdte van het programma. Met dank aan met name vier grote publiekssuccessen is aan die doelstelling voldaan. De openingsvoorstelling en het slotconcert, en de grote (co)producties *The Life and Death of Marina Abramović* en *Antony and the Johnsons* & *Metropole Orkest* zorgden voor een groot deel van de publieksinkomsten. Daarnaast bevestigde het festival zijn reputatie om als enige in Nederland kunstenaars van dergelijke faam bij elkaar te kunnen brengen en aan Nederland te presenteren. De editie van 2012 vormde aldus een sterke ondersteuning van het ingediende beleidsplan.

7. ORGANISATIE

Per 31 december 2012 had het Holland Festival 17 medewerkers met een dienstverband voor onbepaalde tijd of een dienstverband voor één jaar. Het totaal aantal fte's bedraagt per 31 december 2012: 14,35.

Tijdens de voorbereidingen van het Holland Festival 2012 bedroeg het aantal tijdelijke medewerkers 40. Daarnaast werden gedurende het festival 101 oproepkrachten bij het festival betrokken – overwegend jonge

mensen die werden ingezet bij publieksbegeleiding, kaartverkoop en transport. Extra technisch personeel werd bij een extern bureau ingehuurd.

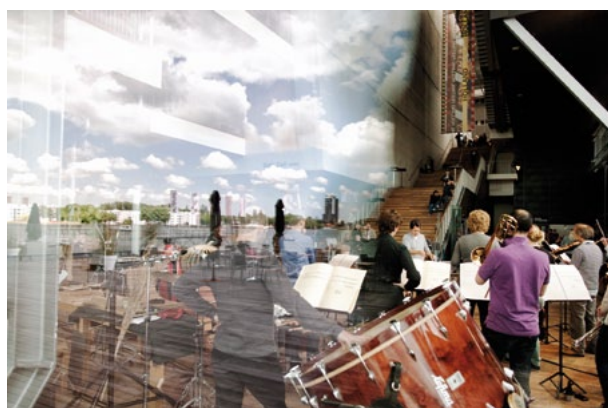
Het Holland Festival heeft geen eigen cao. De cao Theater van de Nederlandse Associatie voor Podiumkunsten (NAPK) wordt als richtlijn gebruikt. Het festival volgt functie-indelingen en salaristabellen van deze cao voor salariëring van het eigen personeel. Het Holland Festival heeft een pensioenregeling afgesloten bij het Pensioenfonds Zorg en Welzijn (PFZW) en is aangesloten bij de werkgeversvereniging 'Werkgevers in de Kunsten'.

JAARVERANTWOORDING HOLLAND FESTIVAL 2012

Het bestuur is trots op wat er bereikt is in de afgelopen periode en spreekt zijn grote dank uit aan al die partijen die het Holland Festival financieel mogelijk hebben gemaakt, zoals: het Ministerie van OCW en de gemeente Amsterdam, en de vele fondsen, sponsors en particuliere donateurs. Daarnaast wil het bestuur in het bijzonder de medewerkers van het Holland Festival bedanken die dankzij hun deskundigheid en inzet wederom in 2012 een memorabel festival hebben gerealiseerd.

Amsterdam, 27 maart 2012

M. Sanders
Voorzitter

R.P. Hasper
Penningmeester

M.M. van Zuijlen
Secretaris

M.H. Carrilho

J. Fleury

B. Noteboom

JAARVERANTWOORDING HOLLAND FESTIVAL 2012

7. JAARREKENING

7.1 BALANS PER 31 DECEMBER 2012

In € na resultaatbestemming

ACTIVA

	31 dec. 2012	31 dec. 2011
Vaste activa		
Materiële vaste activa	51.285	72.030
Vlottende activa		
Voorraden	867	4.105
Vorderingen	657.579	703.609
Liquide middelen	471.220	5.959
Totaal vlottende activa	1.129.666	713.673
Totaal activa	1.180.951	785.703

PASSIVA

	31 dec. 2012	31 dec. 2011
Eigen vermogen		
Stichtingskapitaal	45	45
Algemene reserve	246.600	30.362
Continuïteitsreserve	100.000	100.000
Bestemmingsfonds OCW	292.343	66.440
Coproductiefonds Holland Festival	66.920	66.920
Totaal eigen vermogen	705.908	263.767
Kortlopende schulden		
Crediteuren	187.881	121.678
Rekening-courant Bank	–	115.939
Belastingen/Premies	68.880	45.105
Overige schulden en overlopende passiva	218.282	239.214
Totaal kortlopende schulden	475.043	521.936
Totaal passiva	1.180.951	785.703

JAARVERANTWOORDING HOLLAND FESTIVAL 2012

7.2 FUNCTIONELE EXPLOITATIEREKENING 2012 IN €

BATEN

	Exploitatie 2012	Begroting 2012	Exploitatie 2011
Directe opbrengsten			
Publieksinkomsten	971.085	755.000	1.179.842
Sponsorinkomsten	244.710	291.000	220.750
Overige inkomsten	37.946	121.208	41.153
Indirecte opbrengsten	–	–	–
Totaal opbrengsten	1.253.741	1.167.208	1.441.745
Subsidies en bijdragen			
Subsidie OCW Cultuurnota	3.377.365	3.358.504	3.434.053
Subsidie gemeente Amsterdam	785.860	785.860	774.250
Overige subsidies en bijdragen			
Subsidies uit publieke middelen	111.000	159.500	154.512
Bijdragen uit private middelen	979.750	947.500	810.000
Bijdragen VSB fonds	88.440	35.000	38.216
Totaal subsidies en bijdragen	5.342.415	5.286.364	5.211.031
Totaal baten	6.596.156	6.453.572	6.652.776

JAARVERANTWOORDING HOLLAND FESTIVAL 2012

7.2 FUNCTIONELE EXPLOITATIEREKENING 2012 IN €

LASTEN

	Exploitatie 2012	Begroting 2012	Exploitatie 2011
Beheerlasten			
Beheerlasten personeel	585.760	600.333	523.930
Beheerlasten materieel	468.909	441.232	452.970
Totaal beheerlasten	1.054.669	1.041.565	976.900
Activiteitenlasten			
Activiteitenlasten personeel	566.436	575.964	565.460
Activiteitenlasten materieel	4.547.000	4.641.043	5.638.694
Totaal activiteitenlasten	5.113.436	5.217.007	6.204.154
Totaal lasten	6.168.105	6.258.572	7.181.054
Saldo uit gewone bedrijfsuitoefening	428.051	195.000	528.278-
Saldo rentebaten/-lasten	14.090	5.000	12.500
Exploitatieresultaat	442.141	200.000	515.778-

JAARVERANTWOORDING HOLLAND FESTIVAL 2012

7.3 KASSTROOMOVERZICHT IN €

	2012	2011
Exploitatieresultaat	442.141	515.778-
Bij: Afschrijvingen op vaste activa	56.037	62.110
Af: Investerings in vaste activa	35.292	25.312
Mutaties voorzieningen	-	-
Mutaties vorderingen en voorraad	49.268	84.926-
Mutaties schulden	46.893-	35.511-
Saldo mutatie liquide middelen	465.261	599.417-
Liquide middelen einde boekjaar	471.220	5.959
Liquide middelen aanvang boekjaar	5.959	605.376
Saldo mutatie liquide middelen	465.261	599.417-

JAARVERANTWOORDING HOLLAND FESTIVAL 2012

7.4 Toelichting op de balans

Algemeen

Het Holland Festival is op 24 juni 1947 opgericht en is gevestigd in Amsterdam. De stichting heeft op grond van artikel 2 van de statuten als doelstelling 'het coördineren en hoofdzakelijk in Amsterdam organiseren van bijzondere nationale en internationale manifestaties op het gebied van kunsten, waaronder het organiseren van het Holland Festival, het geven van bekendheid aan deze manifestaties en in het algemeen het verrichten van al datgene wat hiertoe in de ruimste zin van het woord bevorderlijk kan zijn, een en ander teneinde in een beperkte periode een zo groot mogelijk publiek kennis te laten nemen van ontwikkelingen op het gebied van kunsten in binnen- en buitenland, opdat daardoor stimulansen worden gegeven aan met name het reguliere podiumkunstenaanbod'.

Grondslagen van waardering en resultaatbepaling

In de presentatie van de balans, de exploitatierekening, de toelichting op de balans en de toelichting op de exploitatierekening zijn geen aanpassingen als gevolg van gewijzigde richtlijnen van het Ministerie van OCW voor de financiële verantwoording doorgevoerd. Ten opzichte van het jaarverslag 2011 heeft een kleine aanpassing plaatsgevonden waarbij de bijdragen van de Board of Governors (€ 315.000) en HF Vrienden (€ 67.500, in 2011 HF cultuurminnaars genaamd) zijn verplaatst van 'Overige Inkomsten' naar 'Bijdragen uit private middelen'. Omwille van de vergelijkbaarheid is de begroting 2012 en de cijferopstelling van 2011 overeenkomstig aangepast.

Bij het opstellen van de jaarrekening zijn de volgende grondslagen gehanteerd.

Waarderingsgrondslagen

Richtlijn voor de waarderingsgrondslagen zijn het Handboek Verantwoording Cultuursubsidies Instellingen 2009-2012 en de richtlijnen voor de Jaarverslaggeving, met name RJ 640.

Vaste activa

De materiële vaste activa zijn gewaardeerd op aanschafwaarde en verminderd met lineaire afschrijvingen, gebaseerd op de geschatte economische levensduur. De afschrijvingspercentages voor automatisering zijn 33,3% of 25%, voor inventaris 10%, 16,6% of 20% en voor verhuizing 16,6%. Investerings in materiële vaste activa lager dan € 1.000 worden direct ten laste van het resultaat gebracht.

Financiële instrumenten

Financiële instrumenten omvatten bij het Holland Festival

vlootende activa, liquide middelen en kortlopende schulden. Financiële instrumenten worden bij de eerste opname verwerkt tegen actuele waarde. Op vorderingen wordt een noodzakelijke geachte voorziening getroffen voor risico van oninbaarheid.

Eigen vermogen

De minister van OCW zal aan het einde van de cultuurnotaperiode een beslissing nemen over de resterende middelen in het Bestemmingsfonds OCW.

Resultaatbepaling

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Winsten worden verantwoord in het jaar waarin ze zijn gerealiseerd, verliezen zodra ze voorzien zijn. Activiteitenlasten worden verantwoord in het jaar waarvoor de verplichtingen zijn aangegaan. Tot de beheerlasten worden gerekend alle personele en materiële lasten die samenhangen met het beheer van de organisatie (overheadlasten). Tot de activiteitenlasten behoren de lasten die direct samenhangen met de activiteiten van de instelling.

Nederlandse pensioenregelingen

Het Holland Festival kent voor haar personeel een pensioenregeling op basis van het middelloonstelsel. De pensioenregeling is ondergebracht bij het pensioenfonds Zorg en Welzijn. Het Holland Festival heeft geen verplichting tot het voldoen van aanvullende bijdragen in het geval van een tekort bij het pensioenfonds, anders dan het voldoen van hogere toekomstige premies. De pensioenlast in de staat van baten en lasten is gelijk aan de over de periode aan het pensioenfonds verschuldigde pensioenpremie. Voor zover de verschuldigde premies op balansdatum nog niet zijn voldaan, wordt hiervoor een verplichting opgenomen. Als de op balansdatum reeds betaalde premies de verschuldigde premies overtreffen, wordt een overlopende actiefpost opgenomen.

Gebruik van schattingen

De opstelling van de jaarrekening vereist dat het management oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft.

JAARVERANTWOORDING HOLLAND FESTIVAL 2012

7.4 TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER 2012 IN €

MATERIËLE VASTE ACTIVA

	Auto- matisering	Inventaris	Verhuizing	Totaal
<u>Stand aanvang boekjaar</u>				
Aanschafwaarde	210.199	249.597	7.644	467.440
Cumulatieve afschrijvingen	180.280-	207.486-	7.644-	395.410-
Boekwaarde	29.919	42.111	–	72.030
<u>Mutaties boekjaar</u>				
Investeringen	35.292	–	–	35.292
Afschrijvingen	30.256-	25.781-	–	56.037-
Netto mutaties boekjaar	5.036	25.781-	–	20.745-
<u>Stand einde boekjaar</u>				
Aanschafwaarde	245.491	249.597	7.644	502.732
Cumulatieve afschrijvingen	210.536-	233.267-	7.644-	451.447-
Boekwaarde	34.955	16.330	–	51.285

De investeringen in de automatisering betreffen de algehele vervanging van de server en de vaste desktops van medewerkers en drie laptops voor directie en programmeurs.

JAARVERANTWOORDING HOLLAND FESTIVAL 2012

7.4 TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER 2012 IN €

VLOTTENDE ACTIVA

Vorraden	31 dec. 2012	31 dec. 2011
Vervoersbewijzen OV	867	4.105
Totaal voorraden	867	4.105

Vorderingen

Totaal vorderingen	657.579	703.609
---------------------------	----------------	----------------

De hieronder gespecificeerde vorderingen zijn opeisbaar binnen een jaar na balansdatum.

Debiteuren	168.385	146.256
------------	---------	---------

Het treffen van een voorziening voor oninbare debiteuren is niet noodzakelijk gebleken.

Vooruitbetaalde kosten

	31 dec. 2012	31 dec. 2011
Beheerkosten personeel 2013	1.739	–
Beheerkosten materieel 2013	7.565	–
Investerings website 2013	15.840	–
Activiteitenkosten 2013	97.921	–
Beheerkosten personeel 2012	–	7.173
Beheerkosten materieel 2012	–	10.263
Activiteitenkosten 2012	–	156.357
Totaal vooruitbetaalde kosten	123.065	173.793

Vorderingen op subsidiënten en fondsen

	31 dec. 2012	31 dec. 2011
Gemeente Amsterdam DMO	39.293	38.712
Cinegrid	87.542	120.494
EU Programma Cultuur 2011-2013	2.899	18.259
SNS REAAL Fonds	175.000	87.500
Prins Bernhard Cultuurfonds	50.000	–
Stichting Dioraphte	5.000	5.000
Réseau Varèse	–	22.500
Totaal vorderingen op subsidiënten en fondsen	359.734	292.465

JAARVERANTWOORDING HOLLAND FESTIVAL 2012

7.4 TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER 2012 IN €

Overige vorderingen	31 dec. 2012	31 dec. 2011
Omzetbelasting	–	12.724
Depots en waarborgen	1.986	1.986
Te ontvangen rente	861	11.563
Te verrekenen recette	1.555	8.382
Te ontvangen doorbelastingen	–	50.337
Te ontvangen ziekengeld	1.389	6.026
Voorschotten personeel	604	77
Totaal overige vorderingen	6.395	91.095

Liquide middelen	31 dec. 2012	31 dec. 2011
Kas	3.512	3.321
ING rekening-courant	202.446	–
ING EBZ rekening	260.699	89
ING rekeningen vreemde valuta	4.563	2.549
Totaal liquide middelen	471.220	5.959

Stichting Holland Festival kan vrij over haar liquide middelen beschikken.

PASSIVA

	31 dec. 2012	31 dec. 2011
Eigen vermogen		
Totaal eigen vermogen	705.908	263.767

Het totale eigen vermogen is als volgt nader te specificeren.

Stichtingskapitaal	45	45
---------------------------	-----------	-----------

Algemene reserve	31 dec. 2012	31 dec. 2011
Algemene reserve aanvang boekjaar	30.362	280.403
Aandeel in resultaat HF 2011	–	250.041-
Aandeel in resultaat HF 2012	216.238	–
Saldo algemene reserve ultimo boekjaar	246.600	30.362

JAARVERANTWOORDING HOLLAND FESTIVAL 2012

7.4 TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER 2012 IN €

BESTEMMINGSRESERVES

Continuïteitsreserve	31 dec. 2012	31 dec. 2011
Totaal continuïteitsreserve	100.000	100.000

De continuïteitsreserve wordt vooralsnog aangehouden op het niveau van einde boekjaar 2011.

Bestemmingsfonds OCW	31 dec. 2012	31 dec. 2011
Bestemmingsfonds OCW 2005-2008	233.080	233.080
Resultaatbestemming 2009	45.642	45.642
Resultaatbestemming 2010	53.455	53.455
Resultaatbestemming 2011	265.737-	265.737-
Resultaatbestemming 2012	225.903	-
Totaal Bestemmingsfonds OCW	292.343	66.440

In het schrijven van 5-10-2009 van het Ministerie van OCW met kenmerk DK/I&I/143289 wordt gesteld dat het saldo bestemmingsfonds OCW 2005-2008 van € 233.080 mag worden aangewend voor de doelstelling waarvoor de instellingssubsidie oorspronkelijk is verleend. Het bestuur verwacht naar analogie met dat schrijven de aangroei van het bestemmingsfonds over de cultuurnotaperiode 2009-2012 te mogen aanwenden in de cultuurnotaperiode 2013-2016.

Coproductiefonds Holland Festival	31 dec. 2012	31 dec. 2011
Resultaatbestemming 2005-2008	66.920	66.920
Totaal Coproductiefonds Holland Festival	66.920	66.920

RESULTAATBESTEMMING

Het bestuur heeft besloten, overeenkomstig de in voorgaande jaren gehanteerde methodiek, het exploitatiesaldo van het boekjaar 2012 als volgt te verdelen.

Bepaling verdeelsleutel resultaat 2012	2012	
	in €	in %
Subsidie Cultuurnota Ministerie van OCW	3.377.365	51,1
Subsidie gemeente Amsterdam	785.860	11,9
Overige opbrengsten	2.447.021	37,0
Totaal	6.610.246	100,0
Exploitatiesaldo 2012	442.141	
Toevoegen aan algemene reserve HF	216.238	48,9
Toevoegen aan Bestemmingsfonds OCW	225.903	51,1

JAARVERANTWOORDING HOLLAND FESTIVAL 2012

7.4 TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER 2012 IN €

Kortlopende schulden	31 dec. 2012	31 dec. 2011
Crediteuren	187.881	121.678
Rekening-courant ING	–	115.939

In verband met tijdelijke liquiditeitstekorten aan het einde van boekjaar 2011 is met ING een verruiming van de kredietlimiet overeengekomen tot maximaal € 200.000 met een looptijd tot en met 31 januari 2012. De gestelde zekerheden hiervoor waren verpanding bedrijfsuitrusting, voorraden en boekvorderingen.

Belastingen en premies	31 dec. 2012	31 dec. 2011
Loonbelasting en premies SVW	31.846	22.032
Omzetbelasting	3.124	–
Pensioen	33.910	23.073
Totaal belastingen en premies	68.880	45.105

Overlopende passiva	31 dec. 2012	31 dec. 2011
Nog op te nemen vakantiedagen	33.626	27.210
Nog te betalen vakantiegeld	30.820	26.472
Nog te betalen kosten:		
Beheerkosten personeel aflopend boekjaar	20.772	22.999
Beheerkosten materieel aflopend boekjaar	20.700	9.395
Activiteitenlasten materieel aflopend boekjaar	19.514	29.361
Vooruitontvangen bijdragen	92.850	123.777
Totaal overlopende passiva	218.282	239.214

JAARVERANTWOORDING HOLLAND FESTIVAL 2012

7.4 TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER 2012 IN €

Niet uit de balans blijvende rechten en verplichtingen

Ministerie van OCW – Subsidie Cultuurnotaperiode 2009-2012

In het schrijven van 16 september 2008 met kenmerk DK/I&I/39065 heeft het Ministerie van OCW het subsidiebesluit voor de cultuurnotaperiode 2009 tot en met 2012 kenbaar gemaakt. Het toegekende bedrag over de cultuurnotaperiode bedraagt op basis van dit besluit en na aftrek van de korting 'cultuurprofijt' € 11.857.569. In het schrijven van 31 oktober 2008 met kenmerk DK/71241 maakt het Ministerie van OCW zijn aanpassing subsidiebesluit bekend als gevolg van de kabinetsreactie op de motie Hamer. Als gevolg daarvan is het subsidiebedrag over de cultuurnotaperiode verhoogd tot € 12.964.029. Op 19 juni 2009 heeft het Ministerie van OCW per brief met kenmerk DK/I&I/118135 een aanpassing subsidiebesluit kenbaar gemaakt waarbij aan het totaal toegekende subsidiebedrag een verhoging voor arbeidsvoorwaarden wordt toegekend van € 373.072 waardoor het totaalbedrag voor de cultuurnotaperiode op € 13.337.097 komt. Middels het schrijven met nummer 300221 heeft het Ministerie van OCW in mei 2011 een generieke korting voor 2012 aangekondigd van 2,2%.

In combinatie met de effecten van de tussentijds toegepaste loon- en prijsbijstellingen van 2009 en de loonbijstelling van 2011 komt het subsidiebedrag voor 2012 uit op een bedrag van € 3.377.365 overeenkomstig het schrijven van het Ministerie van OCW van 22-9-2011 met kenmerk 322350.

Gemeente Amsterdam - Subsidie Kunstenplanperiode 2009-2012

In het schrijven van 5 maart 2009 van gemeente Amsterdam, Dienst Maatschappelijke Ontwikkeling met kenmerk 08/11589 - 09/2128 maakt de gemeente Amsterdam haar Subsidieverleningsbeschikking bekend. Het bedrag is vastgesteld op jaarlijks € 772.660, ieder jaar aan te passen aan eventuele nominale prijswijzigingen.

Huurverplichting huisvesting

Het gebruik van de kantooruimte Piet Heinkade 5 is vastgelegd in een huurovereenkomst tussen Stichting Beheer Accommodatie Muziekgebouw en Bimhuis en Stichting Holland Festival. De huurperiode van 5 jaar eindigend op 28 februari 2010 is na verstrijken voortgezet in een overeenkomst voor onbepaalde tijd. Voor opzegging dient een termijn van één jaar in acht te worden genomen. De huurprijs is bij aanvang vastgesteld op € 170,84 per vierkante meter en de huurprijs wordt jaarlijks geïndexeerd. Het gehuurde omvat 299 vierkante meter. Er is geen bankgarantie afgegeven.

JAARVERANTWOORDING HOLLAND FESTIVAL 2012

7.5 TOELICHTING OP DE FUNCTIONELE EXPLOITATIEREKENING 2012 IN €

	Exploitatie 2012	Begroting 2012	Exploitatie 2011
BATEN			
Directe Opbrengsten			
Publieksinkomsten			
Netto recettes	886.189	675.000	1.071.725
Waardering vrijkaarten	39.139	30.000	51.076
Omzet horeca	24.551	25.000	28.669
Omzet programma's/merchandise	21.206	25.000	28.372
Totaal publieksinkomsten	971.085	755.000	1.179.842
Sponsorinkomsten			
Hoofdsponsor	-	-	-
Overige sponsoren:			
Westergasfabriek - Meyer Bergman	59.710	56.000	20.000
BUMA Cultuur	35.000	35.000	35.000
Clifford Chance LLP	30.000	40.000	40.000
Rabobank Amsterdam	85.000	85.000	70.000
HF Business	35.000	25.000	35.000
Houthoff Buruma	-	-	5.000
AKZO	-	-	3.500
Brauw Blackstone Westbroek	-	-	5.000
Zuidas ABC	-	-	7.250
Overige prospects	-	50.000	-
Totaal sponsorinkomsten	244.710	291.000	220.750
Overige inkomsten			
Coproductiebijdragen en rechten			
- Mortuos Plango	-	-	850
- Musikfabrik	-	-	8.000
- Concertgebouw	-	83.423	-
- Stedelijk Museum Amsterdam	-	27.785	-
- NTR	20.000	-	-
Publiciteitsinkomsten (advertenties)	17.946	10.000	9.988
Barter Metro	-	-	22.315
Totaal overige inkomsten	37.946	121.208	41.153
Totaal opbrengsten	1.253.741	1.167.208	1.441.745

JAARVERANTWOORDING HOLLAND FESTIVAL 2012

7.5 TOELICHTING OP DE FUNCTIONELE EXPLOITATIEREKENING 2012 IN €

	Exploitatie 2012	Begroting 2012	Exploitatie 2011
SUBSIDIES EN BIJDAGEN			
Subsidies			
Subsidie OCW Cultuurnota	3.377.365	3.358.504	3.434.053
Subsidie gemeente Amsterdam Kunstenplan	785.860	785.860	774.250
Subsidie OCW is overeenkomstig brief Ministerie van OCW met referentie 322350			
Subsidie gemeente Amsterdam overeenkomstig herziene verleningsbeschikking met kenmerk 11/15076.			
OVERIGE SUBSIDIES EN BIJDAGEN			
Subsidies uit publieke middelen			
EU Programma Cultuur	75.000	100.000	60.865
Amsterdams Fonds voor de Kunst	15.000	15.000	–
Amsterdams Fonds voor de Kunst aanvullend	–	30.000	–
Goethe-Institut	4.000	3.500	4.500
Amerikaanse Ambassade	–	4.000	4.288
Ambassade Venezuela	10.000	–	–
Institut Français / Maison Descartes	7.000	7.000	–
Reseau Varèse	–	–	45.000
CulturesFrance	–	–	1.500
Cinegrid	–	–	34.359
Duitse Ambassade	–	–	4.000
Totaal subsidies uit publieke middelen	111.000	159.500	154.512
Bijdragen uit private middelen			
Fondsen			
Hoofdbegunstiger SNS REAAL Fonds	350.000	350.000	350.000
Overige fondsen:			
Prins Bernhard Cultuurfonds	50.000	50.000	70.000
Turing Foundation	50.000	50.000	50.000
VSF Fonds	88.440	35.000	38.216
Prins Claus Fonds	20.000	–	–
Stichting Dioraphte	50.000	50.000	50.000
Gieskes-Strijbis Fonds	50.000	–	–
Overige prospects	–	50.000	–
Subtotaal fondsen	658.440	585.000	558.216

JAARVERANTWOORDING HOLLAND FESTIVAL 2012

7.5 TOELICHTING OP DE FUNCTIONELE EXPLOITATIEREKENING 2012 IN €

	Exploitatie 2012	Begroting 2012	Exploitatie 2011
Particulieren			
Subsidies			
HF Board of Governors	315.000	300.000	240.000
HF Hartsvrienden	–	22.500	–
HF Vrienden	67.500	50.000	50.000
Schenkeningen	27.250	25.000	–
Subtotaal particulieren	409.750	397.500	290.000
Totaal bijdragen uit private middelen	1.068.190	982.500	848.216

SNS REAAL Fonds heeft in 2010 in zijn brief met nummer 20098991 het besluit kenbaar gemaakt om hernieuwd voor een periode van 3 jaar hoofdbegunstiger te worden van het Holland Festival. Voor de jaren 2011, 2012 en 2013 zijn daarin bedragen aan het Holland Festival toegezegd van € 350.000. Ondersteuning van 2012 en 2013 was in die brief afhankelijk gesteld van een inhoudelijke en cijfermatige evaluatie van het festival van 2011. SNS REAAL Fonds heeft vervolgens in zijn brief van 10 oktober 2011 kenbaar gemaakt dat het Holland Festival ruimschoots aan de voorwaarden inzake publieksverbreding en -verjonging heeft voldaan en dat ook voor de jaren 2012 en 2013 jaarlijks een bedrag van € 350.000 ter beschikking is gesteld.

Stichting Turing Foundation heeft het voornemen geuit zich, onder voorwaarden, voor meerdere jaren te binden aan het Holland Festival in haar toekenningsbrief voor de bijdrage van 2010. Ook voor het jaar 2012 heeft Holland Festival aan de gestelde voorwaarden voldaan.

De overige fondsbijdragen betreffen bijdragen die zijn verstrekt ten behoeve van specifieke producties/voorstellingen. Met deze fondsen bestaan geen meerjarige afspraken.

JAARVERANTWOORDING HOLLAND FESTIVAL 2012

7.5 TOELICHTING OP DE FUNCTIONELE EXPLOITATIEREKENING 2012 IN €

LASTEN	Exploitatie 2012	Begroting 2012	Exploitatie 2011
Beheerlasten personeel			
Managementfee artistiek directeur	77.100	78.000	77.100
Salarissen	303.421	327.742	277.797
Vakantietoeslag	24.153	26.219	22.114
Sociale lasten	45.666	49.313	38.988
Pensioenregeling	38.331	44.259	33.052
Totaal	488.671	525.533	449.051

De beheerlasten zoals hierboven vermeld betreffen de kosten met betrekking tot de artistieke directie, de zakelijke directie, het secretariaat, afdeling development en de financiële administratie. Behoudens de artistiek directeur betreft het arbeidsovereenkomsten. Voor de inschaling van de salarissen volgt het Holland Festival ontwikkelingen van de CAO van de NAPK. De pensioenen zijn per 1 oktober overgezet van Kunst en Cultuur Pensioen en Verzekeringen naar PFZW.

De bezetting per 31 december is als volgt:

	Personen	FTE
Artistiek directeur	1	variabel
Zakelijk directeur	1	1
Secretariaat	2	1,70
Development	2	1,80
Financiële administratie	2	1,75

De personele beheerlasten per afdeling waren in 2012 als volgt:

	Kosten
Artistiek directeur	77.100
Zakelijk directeur	110.012
Secretariaat	90.502
Development	89.987
Financiële administratie	121.070
Totaal	488.671

Overige personeelskosten

Vergoeding kosten woon-werkverkeer	8.436	12.000	12.334
Vaste onkostenvergoedingen	1.800	1.800	1.800
Scholingskosten	470	5.000	3.957
Coll. personeelsverzekeringen	17.946	16.000	18.596
Diversen	16.396	20.000	34.303
Kosten tijdelijke vervanging personeel	70.273	20.000	27.218
Ontvangen uitkering ziektewet	18.232-	-	16.362-
Kosten personeel voorgaande boekjaren	-	-	6.967-
Totaal overige personeelskosten	97.089	74.800	74.879
Totaal beheerlasten personeel	585.760	600.333	523.930

JAARVERANTWOORDING HOLLAND FESTIVAL 2012

7.5 TOELICHTING OP DE FUNCTIONELE EXPLOITATIEREKENING 2012 IN €

BEHEERLASTEN MATERIEEL	Exploitatie 2012	Begroting 2012	Exploitatie 2011
Huisvesting			
Huur	62.826	63.480	61.808
Overige huisvestingskosten	6.162	4.000	6.031
Totaal huisvesting	68.988	67.480	67.839
Bureaunkosten			
Kantoorbenodigheden	7.182	9.500	6.479
Contributies & abonnementen	28.068	25.000	24.188
Drukwerk	6.067	16.000	8.723
Porti- en koerierkosten	9.516	9.000	9.784
Kopieerkosten	11.223	15.000	16.028
Telefoonkosten	13.268	22.000	23.773
Onderhoud kantoormachines	190	1.500	325
Bankkosten	2.170	3.000	5.080
Salarisadministratie	5.123	4.500	4.645
Accountant	16.000	15.950	15.450
Adviseurs	16.825	20.000	26.253
Verzekeringen	4.701	6.000	4.813
Wervingskosten personeel	883	1.500	3.024
Systeembeheer en onderhoud IT	34.038	35.000	31.226
Afschrijvingskosten			
- Inventaris	5.278	9.000	5.926
- Automatisering	11.914	21.000	17.339
- Website en database	18.342	13.000	18.342
Koffie/thee	8.284	8.000	8.727
Bestuurskosten	3.077	2.500	1.884
Kosten beheer voorgaand boekjaar	15.294	-	3.398
Diverse bureaunkosten	348	-	1.104-
Totaal	217.791	237.450	234.303

JAARVERANTWOORDING HOLLAND FESTIVAL 2012

7.5 TOELICHTING OP DE FUNCTIONELE EXPLOITATIEREKENING 2012 IN €

BEHEERLASTEN MATERIEEL	Exploitatie 2012	Begroting 2012	Exploitatie 2011
Verwervingskosten			
Dienstreizen en representatie	62.945	60.000	53.036
Kosten Development			
Kosten HF Vrienden en Board of Governors	9.240	18.000	7.679
Recettederving vrijkaarten	46.576	28.302	53.872
Kosten sponsorwerving	1.323	15.000	16.542
Kosten verantwoording aanvragen	19.170	–	–
Materiaalkosten	30	–	–
Kosten relatieontvangsten	19.540	–	2.575
Kosten vriendenavond	11.791	15.000	4.984
Kosten opening	11.515	–	12.140
Totaal	182.130	136.302	150.828
Totaal beheerlasten materieel	468.909	441.232	452.970
ACTIVITEITENLASTEN PERSONEEL			
	Exploitatie 2012	Begroting 2012	Exploitatie 2011
Salarissen	503.356	473.100	535.499
Vakantietoeslag	34.767	35.802	36.791
Sociale lasten	88.822	76.443	96.438
Pensioenregeling	54.681	60.902	52.619
Doorbelasting aan producties	115.190-	70.283-	155.887-
Totaal	566.436	575.964	565.460

De activiteitenlasten personeel zoals hierboven vermeld omvatten de kosten van de afdelingen productie, communicatie & marketing en programmering & research. Het betreft arbeidsovereenkomsten. De tijdelijke overeenkomsten die in de aanloop naar het festival worden afgesloten ter voorbereiding op het festival en ter ondersteuning tijdens het festival worden aan de producties toegerekend.

JAARVERANTWOORDING HOLLAND FESTIVAL 2012

7.5 TOELICHTING OP DE FUNCTIONELE EXPLOITATIEREKENING 2012 IN €

De bezetting per 31 december is als volgt:	Personen	FTE
Productie	3	2,40
Communicatie & marketing	4	3,70
Programmering & research	2	2,00
Totaal	9	8,10

De personele activiteitenlasten per afdeling waren in 2012 als volgt:	Kosten
Productie	153.147
Communicatie & marketing	277.023
Programmering & research	136.266
Totaal	566.436

ACTIVITEITENLASTEN MATERIEEL

Totaal activiteitenlasten materieel	4.547.000	4.641.043	5.638.694
--	-----------	-----------	-----------

De activiteitenlasten zijn als volgt te specificeren:

Productie- en voorstellingskosten

Honoraria/uitkoopsommen	1.695.279	–	2.391.319
Reis-, verblijf- en hotelkosten	584.644	–	825.504
Technisch/algemeen personeel	323.182	–	352.774
Zaalkosten	566.568	–	518.239
Materiaal, decors en technische apparatuur	458.056	–	527.502
Overige productiekosten	243.731	–	389.148
Totaal productie- en voorstellingskosten	3.871.460	4.056.043	5.004.486

Overige materiële activiteitenlasten

Specifieke publiciteit	588.551	475.000	531.793
Inkoop horeca/cd's etc.	31.185	45.000	34.080
Theaterbesprekkosten	55.804	55.000	78.672
Slotavond	–	10.000	–
Productiekosten voorgaande jaren	–	–	10.337-
Totaal overige materiële activiteitenlasten	675.540	585.000	634.208

JAARVERANTWOORDING HOLLAND FESTIVAL 2012

7.6 SPECIFICATIE PRODUCTIE- EN VOORSTELLINGSKOSTEN IN €

City of Abstracts	37.708	The music of Jonny Greenwood & Bryce Dessner	44.799
Rietveld!	2.265		
Ancient Evenings	27.365	All things will unwind	16.824
Pantserkruiser Potemkin	58.934	Out of the Box	172.214
Accordion Wrestling	77.903	Toonzetters	28.807
Refuse the Hour	111.799	Simón Bolívar Orchestra of Venezuela	110.979
2001: A Space Odyssey	94.330	Lunch & Late Night Concerts	13.286
Reconstructing the hole / HOME	2.781	Lezing M. Hodson & K. Archer	1.140
Zwischenfälle	157.561	Context	13.108
Requiem 3	108.901	Cinegrid	23.457
The Speaker's Progress	68.166	Citydressing	97.216
Detroit Dealers	71.761	Kosten vervallen producties	5.965
The Master and Margarita	216.581		
Musilmarathon - de Misdraad	135.796	Totaal	3.871.460
The Life and Death of Marina Abramović	596.235		
C(H)OEURS	441.528		
enfant	137.841		
Révolution	38.624		
La création du monde	95.449		
Addio alla Fine	35.000		
Lilith	45.086		
Requiem	102.768		
De Rode Kimono	106.944		
Waiting for Miss Monroe	126.414		
Parsifal Oosterpark	26.974		
The Extended Voice	1.432		
A Russian Flirt with Haydn	52.063		
Antony & the Johnsons en Metropole orkest	125.524		
Popcorn	9.512		
Theatre of John Cage	31.143		
Songbooks - John Cage	44.996		
Listen to the Silence - John Cage	7.224		
Europera 3&4 - John Cage	28.923		
Roaratorio - John Cage	14.588		
Thirty Pieces for Five Orchestras - John Cage	18.404		
Music for Percussionists - John Cage	1.780		
Passio Compassio	55.494		
Tabula Rasa: Tallinn 30-9-77	17.692		
Table Music	10.176		

JAARVERANTWOORDING HOLLAND FESTIVAL 2012

7.7 Toelichting verschillen tussen realisatie en begroting exploitatierekening 2012

De begroting wordt op een tijdstip vastgesteld waarop een aanzienlijk aandeel van de gegevens over de programmering en de daarbij horende verwachting omtrent de kosten en opbrengsten nog niet vaststaan. Daardoor kunnen er binnen de productiebegrotingen grote verschuivingen ontstaan. Datzelfde kan worden gezegd over de fondsenwerving. De opbrengsten van sponsors en bijdragen van fondsen zijn op het moment van vaststelling van de begroting moeilijk naar realiteit in te schatten.

BATEN

Publieksinkomsten

De publieksinkomsten zijn € 216.000 hoger uitgevallen dan begroot. Vooraf is voorzichtigheid betracht omtrent de verkoopverwachtingen als gevolg van het economische klimaat en de verhoging van de BTW op plaatsbewijzen. Desondanks een heel gunstige score met grote positieve uitschieters zoals C(h)oeurs, The Life and Death of Marina Abramović en The Master and Margarita.

Sponsorinkomsten

Behoudens de niet gerealiseerde prospects zijn alle verwachtingen omtrent sponsorinkomsten uitgekomen.

Overige inkomsten

De verwachting omtrent inkomsten vanuit het Concertgebouw en Stedelijk Museum Amsterdam behoeft verdere uiteenzetting. Bij opstelling van deze begroting zijn voor de projecten Out of the Box in samenwerking met het Concertgebouw en Ancient Evenings met Stedelijk Museum Amsterdam de totale kosten van die projecten in de begroting van Holland Festival opgenomen en bij overige inkomsten is een bijdrage begroot van de verwachte financiële bijdrage van het Concertgebouw en het Stedelijk Museum Amsterdam. In werkelijkheid hebben beide coproductanten een deel van de kosten voor eigen rekening genomen en zijn daardoor de productiekosten voor de producties Out of the Box en Ancient Evenings voor het Holland Festival ook lager uitgekomen. De advertentieinkomsten zijn hoger uitgevallen en bovendien kon er alsnog een bijdrage NTR in de boeken worden bijgeschreven.

Subsidies

Als gevolg van prijscorrecties was het subsidiebedrag van het Ministerie van OCW hoger dan voorzien.

Subsidies uit publieke middelen

De verwachting omtrent de bijdrage van de EU is neerwaarts bijgesteld. Verder bleek ook een verwachting over

een aanvullend bedrag van het Amsterdams Fonds voor de Kunst niet realiseerbaar. De ambassade van Venezuela verstrekke eenmalig een bijdrage voor de activiteiten rond het programma Simón Bolívar Symphony Orchestra of Venezuela.

Fondsen

De verwachtingen over de bijdragen van fondsen zijn overtroffen dankzij bijdragen van het Prins Claus Fonds en Gieskes-Strijbis Fonds.

Particulieren

Ook de bijdragen van particulieren waren licht hoger dan verwacht.

LASTEN

Beheerlasten personeel

In het najaar van 2011 is de afdeling development uitgebreid met 1 persoon die in 2012 voor een heel jaar in de begroting staat. Deze persoon is echter vroegtijdig weer vertrokken en pas later in het jaar weer vervangen. Vandaar minder salarissen dan begroot. Per 1 oktober is het Holland Festival overgestapt op de pensioenregeling PFZW (Zorg en Welzijn). Die is zowel voor werkgever als werknemer gunstiger. De pensioenlasten vielen daardoor lager uit. In de begroting was niet van die verlaagde pensioenlasten uitgegaan.

De overige personeelskosten zijn voornamelijk hoger uitgevallen als gevolg van tijdelijke waarneming voor de post hoofd development en door vervanging van een producent die langdurig arbeidsongeschikt bleek.

Beheerlasten materieel

Een aantal posten week sterk af van wat was begroot. Telefoonkosten waren door langdurige, inmiddels beëindigde, actietarieven behoorlijk lager. Ook de afschrijvingen op activa en de kosten voor drukwerk waren lager. De kosten voor development waren echter hoger. Voor een deel wordt dat veroorzaakt door toenemende kosten in verband met financiële verantwoording aan geldverstrekkers zoals EU, fondsen en sponsors. Verder moest met terugwerkende kracht een bate uit 2011 neerwaarts worden bijgesteld onder de noemer 'kosten beheer voorgaand boekjaar'.

Activiteitenlasten personeel

Als gevolg van langdurige ziekte van een van de producenten lag het uit te betalen salaris op een lager niveau dan begroot. Verder zijn meer tijdelijke medewerkers en artiesten verloond die aan de producties zijn doorbelast wat tot gevolg heeft dat zowel de post salarissen als de

JAARVERANTWOORDING HOLLAND FESTIVAL 2012

post 'doorbelasting aan producties' uiteindelijk hoger is uitgevallen. Ook in deze rubriek heeft de overstap naar PFZW geleid tot iets lagere pensioenlasten.

Activiteitenlasten materieel

Van de producties Out of the Box en Ancient Evenings is, anders dan was begroot, nu slechts het aandeel van Holland Festival in het geheel van de productiekosten van die producties vertegenwoordigd. Daarnaast zijn over de volle breedte van het programma de kosten licht lager uitgevallen. De kosten voor specifieke publiciteit zijn als gevolg van extra acties en meerkosten in samenhang met het project HF Young beduidend hoger uitgevallen.

JAARVERANTWOORDING HOLLAND FESTIVAL 2012

7.8 PRESTATIEVERANTWOORDING OVEREENKOMSTIG MODEL III B, INTERNATIONALE FESTIVALS

	2012		begroot		2011	
	Aantal	Bezoekers	Aantal	Bezoekers	Aantal	Bezoekers
1. Activiteiten voor algemeen publiek						
1a Voorstellingen	120	63.271	106	72.750	164	78.514
1b Educatieve activiteiten	81	7.156	80	5.500	104	6.338
1c Anders: Kunst in openbare ruimte	5	5.900	–	–	2	958
Tussentelling 1	206	76.327	186	78.250	270	85.810
2. Activiteiten voor vakgenoten						
2a Lezingen	2	157	2	100	2	78
2b Seminars	5	378	–	–	–	–
2c Workshops	6	136	2	30	3	46
2d Netwerkbijeenkomsten	1	250	2	70	1	12
2e Showcases	1	35	–	–	–	–
2f Anders: paneldiscussie	1	60	1	100	2	80
Tussentelling 2	16	1.016	7	300	8	216
Totaal	222	77.343	193	78.550	278	86.026

De gepresenteerde bezoekerjfers zijn voor het grootste deel (59.951) gebaseerd op geregistreerde verkoop van plaatsbewijzen. Daarnaast is er een groot aantal voorstellingen/activiteiten met gratis toegang. Hierbij is de schatting van de bezoekaantallen (17.392) gebaseerd op een geformaliseerde procedure voor visuele waarnemingen ter plaatse.

Een van de onder 1c verantwoorde producties 2012 betreft City of Abstracts van choreograaf William Forsythe. Van deze productie die plaatsvond in de openbare ruimte van de Centrale Bibliotheek en het Centraal Station Amsterdam zijn geen bezoekerjfers geregistreerd.

JAARVERANTWOORDING HOLLAND FESTIVAL 2012

7.9 PRESTATIEOVERZICHT PER PRODUCTIE

Naam productie	Uitvoeringslocatie	Realisatie		Prognose	
		Vrst	Bezoekers	Vrst	Bezoekers
Rietveld!	Frascati	4	315	11	524
Ancient Evenings	Frascati	2	332	2	252
Pantserkruiser Potemkin	Muziekgebouw aan 't IJ	2	1.393	1	638
Accordeon Wrestling	Stadsschouwburg Amsterdam	2	421	2	317
Refuse the Hour	Frascati	2	389	2	288
2001: A Space Odyssey	Gashouder	2	1.139	2	828
Reconstructing the Hole / HOME	Frascati	1	35	–	–
Zwischenfälle	Stadsschouwburg Amsterdam	2	751	2	693
Requiem 3	Zuiveringshal West	2	325	2	594
The Speaker's Progress	Theater Bellevue	2	310	2	336
Macbeth	Stadsschouwburg Amsterdam	8	3.262	8	2.817
Detroit Dealers	VOLVO van Vloten	6	886	6	630
The Master and Margarita	Stadsschouwburg Amsterdam	3	1.529	3	887
De Misdaad	Stadsschouwburg Amsterdam	1	269	1	515
Musilmarathon	Stadsschouwburg Amsterdam	6	2.618	6	2.208
The Life and Death of Marina Abramović	Koninklijk Theater Carré	3	4.774	3	3.664
C(H)ŒURS	Koninklijk Theater Carré	4	4.964	4	2.866
enfant	Zuiveringshal West	2	703	2	644
Révolution	Bellevue	2	384	2	291
La création du monde	Het Muziektheater Amsterdam	2	1.900	2	1.768
Addio alla Fine	Locatie Cruquius	5	1.135	5	875
Bill & Mr. B	Het Muziektheater Amsterdam	5	4.484	5	5.624
Lilith	Bellevue	2	483	2	294
Requiem	De Duif	2	612	2	400
De Rode Kimono	Muziekgebouw aan 't IJ	2	749	2	540
Waiting for Miss Monroe	Stadsschouwburg Amsterdam	6	3.147	6	2.440
Parsifal	Het Muziektheater Amsterdam	6	9.082	6	6.749
The Extended Voice	Bimhuis	1	162	–	–
A Russian Flirt with Haydn	Muziekgebouw aan 't IJ	1	478	1	564
Antony & the Johnsons en Metropole orkest	Concertgebouw	1	1.873	1	1.813
Popcorn	Bimhuis	1	105	1	210
Songbooks - John Cage	Muziekgebouw aan 't IJ	1	433	1	458
Listen to the Silence - John Cage	Muziekgebouw aan 't IJ	2	194	2	126
Europera 3&4 - John Cage	Muziekgebouw aan 't IJ	1	336	1	461
Roaratorio - John Cage	Muziekgebouw aan 't IJ	1	365	1	461
Thirty Pieces for Five Orchestras - John Cage	Muziekgebouw aan 't IJ	1	375	1	–
Music for Percussionists - John Cage	Muziekgebouw aan 't IJ	2	625	2	–

JAARVERANTWOORDING HOLLAND FESTIVAL 2012

7.9 PRESTATIEOVERZICHT PER PRODUCTIE

Naam productie	Uitvoeringslocatie	Vrst	Bezoekers	Vrst	Bezoekers
Het verre oosten komt nabij	Concertgebouw	1	970	1	1.100
Passio Compassio	Muziekgebouw aan 't IJ	1	703	1	567
Tabula Rasa: Tallinn 30-9-77	Muziekgebouw aan 't IJ	1	704	1	425
Table Music	Bimhuis	1	113	1	210
Johnny Greenwood & Bryce Dessner	Muziekgebouw aan 't IJ	1	451	1	496
All things will unwind	Bimhuis	1	291	1	245
Out of the Box	Gashouder	2	2.180	2	1.824
Toonzetters	Muziekgebouw aan 't IJ	2	534	2	423
Simón Bolívar Orchestra of Venezuela	Concertgebouw	1	1.852	1	1.353
Parsifal Oosterpark	Oosterpark	1	2.500	1	2.500
Dudamel Oosterpark	Oosterpark	1	2.000	–	–
Inleidingen	Diverse locaties	62	5.404	63	–
Meet the Artists	Diverse locaties	18	848	18	–
Lunch & Late Night Concerts	DoubleTree by Hilton Hotel	6	673	6	–
Abramović Videoinstallatie	Muziekgebouw aan 't IJ	1	1.400	1	–
Lezing Milicent Hodson & Kenneth Archer	Institut Français	1	47	1	–
Retrospectief Kubrick	EYE Film Instituut	1	131	1	–
Documentaire Abramović	EYE Film Instituut	1	315	1	–
Generale Waiting for Miss Monroe	Stadsschouwburg Amsterdam	1	772	–	–
The need of a poetic life	Muziekgebouw aan 't IJ	1	110	1	–
Generale Refuse the Hour	Frascati	1	75	–	–
Generale Parsifal	Het Muziektheater Amsterdam	1	800	–	–
Generale The Life and Death of M. Abramović	Koninklijk Theater Carré	1	1.405	–	–
HF Young Feest	MC Theater	1	250	–	–
Sing along Verdi	Koninklijk Theater Carré	1	43	–	–
Talkshow	Stadsschouwburg Amsterdam	2	33	–	–
Field Dances	Atrium Muziekgebouw aan 't IJ	2	32	–	–
Accordion play along	Kon. Foyer. Stadsschouwburg Amsterdam	1	6	–	–
Sex and the future car	VOLVO van Vloten	1	15	–	–
Masterclass Patricia Lent	Codarts Rotterdam	1	29	–	–
Masterclass A. Kartunnen	Conservatorium van Amsterdam	1	26	–	–
Parsifal: Audi-Fisher-Kapoor	Bimhuis	1	225	–	–
Stelling en Dikker over Kubrick	EYE Film Instituut	1	105	–	–
Paneldiscussie "Performance"	Frascati	1	60	–	–
Educatieproject Dudamel	Concertgebouw	1	904	–	–
City of Abstracts	OBA/Centrale Bibliotheek	2	–	2	–
Totaal		222	77.343	208	50.918

JAARVERANTWOORDING HOLLAND FESTIVAL 2012

7.9 PRESTATIEOVERZICHT PER PRODUCTIE

Producties Holland Festival	36.412
Producties Holland Festival met derden	20.356
Producties derden in het kader van het Holland Festival	20.575
Totaal	77.343

7.10 PRESTATIEOVERZICHT PER PROGRAMMAONDERDEEL

	2012			2011		
	prod.	vrst	bezoekers	prod.	vrst	bezoekers
Opera/muziektheater	8	21	18.145	8	42	36.332
Muziek/concerten	20	24	14.744	15	18	10.303
Theater	10	34	16.129	9	46	12.949
Dans	6	20	13.570	5	14	10.350
Multidisciplinair	9	18	4.099	10	19	8.125
Fuel - Context	17	24	4.154	48	49	2.564
Inleidingen	32	80	6.252	31	82	5.204
Overig/ten dele gratis	1	1	250	8	8	199
Totaal	103	222	77.343	134	278	86.026

8. Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Afgegeven ten behoeve van de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

Aan: Bestuur Stichting Holland Festival

Verklaring betreffende de jaarrekening

Wij hebben de jaarrekening 2012 van Stichting Holland Festival te Amsterdam gecontroleerd. Deze jaarrekening bestaat uit de balans per 31 december 2012 en de exploitatierekening over 2012 met de toelichting, waarin zijn opgenomen een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

Verantwoordelijkheid van het bestuur

Het bestuur van de stichting is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening die het vermogen en het resultaat getrouw dient weer te geven, alsmede voor het opstellen van het bestuursverslag beide in overeenstemming met het Handboek Verantwoording Cultuursubsidies Instellingen 2009-2012. Het bestuur is tevens verantwoordelijk voor de financiële rechtmatigheid van de in de jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties. Dit houdt in dat deze bedragen in overeenstemming dienen te zijn met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen. Het bestuur is tenslotte verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als het noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden en het Controleprotocol Cultuursubsidies Instellingen. Dit vereist dat wij voldoen aan de voor ons geldende ethische voorschriften en dat wij onze controle zodanig plannen en uitvoeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de door de accountant toegepaste oordeelsvorming, met inbegrip van het inschatten van de risico's dat de jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten. Bij het maken van deze risico-inschattingen neemt de accountant de interne beheersing in aanmerking die relevant is voor het opmaken van de jaarrekening en voor het getrouwe beeld daarvan, alsmede voor de naleving van de relevante wet- regelgeving, gericht op het opzetten van controlewerkzaamheden die passend zijn in de omstandigheden.

JAARVERANTWOORDING HOLLAND FESTIVAL 2012

Deze risico-inschattingen hebben echter niet tot doel een oordeel tot uitdrukking te brengen over de effectiviteit van de interne beheersing van de stichting. Een controle omvat tevens het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en van de redelijkheid van de door het bestuur van de stichting gemaakte schattingen, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is om een onderbouwing voor ons oordeel te bieden.

Oordeel

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en samenstelling van het vermogen van Stichting Holland Festival per 31 december 2012 en van het resultaat over 2012 in overeenstemming met het Handboek Verantwoording Cultuursubsidies Instellingen 2009-2012. Voorts zijn wij van oordeel dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties over 2012 voldoen aan de eisen van de financiële rechtmatigheid. Dit houdt in dat deze bedragen in overeenstemming zijn met de relevante- wet en regelgeving opgenomen bepalingen zoals die in de subsidiebeschikking en het Controleprotocol Cultuursubsidies Instellingen zijn vermeld.

Verklaring betreffende overige bij of krachtens de wet gestelde eisen

Ingevolge artikel 2:393 lid 5 onder e en f BW vermelden wij dat ons geen tekortkomingen zijn gebleken naar aanleiding van het onderzoek of het bestuursverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, overeenkomstig Titel 9 Boek 2 BW en het Handboek Verantwoording Cultuursubsidies Instellingen is opgesteld.

Tevens vermelden wij dat het bestuursverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening zoals vereist in artikel 2: 391 lid 4 BW.

Amstelveen, 27 maart 2013

KPMG Accountants N.V.

S. Haringa RA

**JAARVERANTWOORDING HOLLAND FESTIVAL 2012
BIJLAGE**

COPRODUCTIE/SAMENWERKING

Eigen producties van het Holland Festival waren *Cut the World* van Antony and the Johnsons & Metropole Orkest, *Requiem* van Micha Hamel en *All things will unwind* van Shara Worden.

In 2012 werkte het Holland Festival als coproductent samen met:

The Theatre of John Cage

River to River festival, ACHT BRÜCKEN|Musik für Köln, Oper Köln, Asko|Schönberg, Slagwerk Den Haag

Addio alla fine – Emio Greco|PC

ICKAmsterdam, Festival de Marseille, Teatro di San Carlo

Detroit Dealers – Wunderbaum

Rotterdamse Schouwburg, NTGent, Automobielbedrijf Van Vloten

De man zonder eigenschappen – Guy Cassiers

Toneelhuis, Les Théâtres de la Ville de Luxembourg, Maison de la Culture d'Amiens, CDN Orléans, deSingel Antwerpen, De Tijd, Centro Dramático Nacional.

The Life and Death of Marina Abramović – Robert

Wilson, Marina Abramović, Antony Manchester International Festival, Teatro Real Madrid, Art Basel, Salford City Council, DeSingel Antwerpen

Ancient Evenings – Matthew Barney en Jonathan

Beppler Stedelijk Museum, Theater Frascati

Pantserkruiser Potemkin – Eisenstein, Nyman

Arts 276, Festival Automne en Normandie, Cité de la Musique, Les Dominicains de Haute-Alsace, Birmingham Symphony Hall, EYE Film Instituut

Refuse the Hour – William Kentridge

Festival d'Avignon, RomaEuropa/Teatro di Roma, Onassis Cultural Center

Lilith – Claron McFadden, Dimitar Bodurov

Operadagen Rotterdam, Muziektheater Transparant, Concertgebouw Brugge

Waiting for Miss Monroe – Robin de Raaff, Janine

Brogt, De Nederlandse Opera

De Rode Kimono – Micha Hamel
Stedelijk Museum

Het verre Oosten komt nabij

NTR Zaterdagmatinee, Radio Filharmonisch Orkest, Groot Omroepkoor

The music of Jonny Greenwood and Bryce Dessner

American Composers Orchestra, Muziekgebouw Eindhoven

Out of the Box – Boulez, Rijnvos, Saariaho, Lindberg

Koninklijk Concertgebouworkest

Toonzetters – diverse componisten

Buma Cultuur, Muziekcentrum Nederland

Simón Bolívar Symphony Orchestra of Venezuela

Het Concertgebouw

JAARVERANTWOORDING HOLLAND FESTIVAL 2012
BIJLAGE

TOTAALPROGRAMMA
HOLLAND FESTIVAL 2012

DANS

C(H)ŒURS – Alain Platel, les ballets C de la B, Teatro Real Madrid
enfant – Boris Charmatz, Musée de la Danse
Révolution – Olivier Dubois, COD
La création du monde 1923 – 2012 – Faustin Linyekula, CCN – Ballet de Lorraine
Addio alla fine – Emio Greco | PC
Bill & Mr. B – Het Nationale Ballet

THEATER

Zwischenfälle, miniatures van Courteline, Cami en Charms – Burgtheater Wien
Requiem 3 – Vincent Macaigne
The Speaker's Progress – Sulayman Al-Bassam, Sabab Theatre
Macbeth – Johan Simons, Toneelgroep Amsterdam
Detroit Dealers – Walter Bart, Wunderbaum
The Master and Margarita – Simon McBurney, Complicite
De Misdad: de man zonder eigenschappen, deel III – Guy Cassiers, Toneelhuis
Musil Marathon – Guy Cassiers, Toneelhuis
The Life and Death of Marina Abramović – Robert Wilson, Marina Abramović, Willem Dafoe, Antony

MULTIDISCIPLINAIR

City of Abstracts – William Forsythe
Rietveld! – Studenten Rietveld Academie
Ancient Evenings – Matthew Barney, Jonathan Bepler
Pantserkruiser Potemkin – Michael Nyman, Michael Nyman band
Accordion Wrestling – Kimmo Pohjonen
Refuse the hour – William Kentridge
2001: A Space Odyssey – André de Ridder, Radio Filharmonisch Orkest, Groot Omroepkoor

OPERA & MUZIEKTHEATER

Lilith – Claron McFadden
Requiem – Micha Hamel
De Rode Kimono – Micha Hamel, Jos van Kan, Michael Schumacher, Hexagon Ensemble
Waiting for Miss Monroe – Robin de Raaff, De Nederlandse Opera
Parsifal – Richard Wagner, De Nederlandse Opera
Opera in het park: Parsifal – Richard Wagner, De Nederlandse Opera

MUZIEK

A Russian Flirt with Haydn – Pablo Heras-Casado, Mahler Chamber Orchestra

Antony and the Johnsons & Metropole Orkest
Popcorn – Zwerm & Mr. Probe
The Theatre of John Cage

Song Books – Alarm will Sound
Listen to the Silence – Zonzo Compagnie
Europera 3 & 4 – Internationale Opernstudio Köln
Roaratorio: An Irish Circus on Finnegans Wake – Liam O'Flynn, Paddy Glackin, Mel Mercier, Seamus Tansey
Thirty pieces for five orchestras – Asko|Schönberg, György Ligeti Academy, leden NJO, studenten conservatoria Amsterdam en Den Haag
Music for percussionists – Slagwerk Den Haag
The Need for a poetic life – Micha Hamel
Het Verre Oosten komt nabij – Reinbert de Leeuw, Tomoko Mukaiyama, Radio Filharmonisch Orkest, Groot Omroepkoor
Passio-Compassio – Ensemble Sarband, Mevlevi Derwisjen, Vladimir Ivanoff, Fadia el-Hage
Tabula rasa: Tallinn 30-9-77 – Arvo Pärt, Alfred Schnittke, Toivo Tulev, Martin Brabbins, Simone Lamsma, Henning Kraggerud, Radio Kamer Filharmonie
Table Music – Sekten
The Music of Jonny Greenwood & Bryce Dessner – Bryce en Aaron Dessner, Amsterdam Sinfonietta
All Things Will Unwind – My Brightest Diamond & Ensemble
Out of the Box – Pierre Boulez, Richard Rijnvos, Kaija Saariaho, Magnus Lindberg, Susanna Mälkki, Koninklijk Concertgebouworkest
Toonzetters 2012 – Reinbert de Leeuw, Residentie Orkest
Simón Bolívar Symphony Orchestra of Venezuela – Esteban Benzecry, Richard Strauss, Gustavo Dudamel

FUEL

Marina Abramović: Portrait Gallery & Kitchen
The Artist is Present (documentaire)
DoubleTree Hotel: late nights & lunchconcerten – lunchconcerten: Berlage Saxofoonkwartet, Reut Ventorero, Dasha Skorok Hodova & Miguel Rodriguez trio
– late night-concerten: Alarm will Sound, Duo Kujala & Riihimäki, Matmos
Confrontaties – Out of the box
Sex and the future car
Talkshows
Retrospectief Stanley Kubrick
Workshops: Verdi sing-along, Accordeon play-along, Field dance
Lezing Millicent Hodson & Kenneth Archer

JAARVERANTWOORDING HOLLAND FESTIVAL 2012
BIJLAGE

OVERZICHT MEDEWERKERS

VASTE MEDEWERKERS HOLLAND FESTIVAL 2012

ARTISTIEK DIRECTEUR

Pierre Audi

ZAKELIJK DIRECTEUR

Annet Lekkerkerker

PROGRAMMERING

Annemieke Keurentjes (dans en theater)

Jochem Valkenburg (muziek en muziektheater)

DEVELOPMENT, SPONSOR- EN FONDSSENWERVING

Juke van Niekerk (hoofd), tot 1-8-2012

Leonie Kruizenga (hoofd), vanaf 15-11-2012

Esther van der Veldt

COMMUNICATIE & MARKETING

Norbert Bode (hoofd)

Erna Theys

Gertjan Pruijm

Jody Handgraaf

PRODUCTIE

Sigi Giesler (hoofd)

Joke van Amersfoort

Ad van der Koog

Han van Poucke

Peter Romkema (technisch coördinator)

FINANCIËN

Servaas Hensen (hoofd)

Ingrid Baltus

BUREAUMANAGEMENT

Harmina Snoodijk (directiesecretaresse)

Marleen Franssen

Henny Knap (archief)

TIJDELIJKE MEDEWERKERS/FREELANCE

FESTIVALMEDEWERKERS HOLLAND FESTIVAL 2012

COMMUNICATIE & MARKETING

Anne-Fleur Huiskamp, Ralph-Hermen Huiskamp

(vrijwilliger), Laura Reijnders, Marieke Smits, Lonneke van der Waa

PRODUCTIE

Janneke den Engelsen, Djoere de Jong, Tiedo Wilschut,

Suzanne Andriessen, Annemarie Bembom, Jack de

Boer, Roel Evenhuis, Mike Evers, Joop Hofman, Dirk

Houthoff, Gen Huizinga, Barbara Janssen, Daniël

Kuipers, Roan Lo-a-Njoe, Pieter Loman, Tommy van

der Loo, Janine van der Molen, Richard Pael, Peter

Pereboom, Maurice Potemans, Pieter Ratten, Romy

Rigter, Tim Senden, Stephan van Steenveldt, Hugo

Stolwijk, Jos Tendijck, Gerco van Venen, Dennis

Verhaag, Remko van Wely, Robert Wit

DEVELOPMENT

Marischka Leenaers (hoofd a.i.)

**STAGIAIRES COMMUNICATIE & MARKETING/
PRODUCTIE/PROGRAMMERING**

Jonne ter Braak (Rijksuniversiteit Groningen, Kun-

sten, Cultuur en Media), Julie Flesseman (Universiteit

Utrecht, Kunstgeschiedenis), Matthia Jansen (Rijksuni-

versiteit Groningen, Kunsten, Cultuur en Media), Kyra

Kasel (Rijksuniversiteit Groningen, Kunsten, Cultuur

en Media), Sabine Oldenburg (Amsterdamse Hoge-

school voor de Kunsten/OPP), Vincent van der Wolf

(Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten/OPP)

**JAARVERANTWOORDING HOLLAND FESTIVAL 2012
BIJLAGE**

HET HOLLAND FESTIVAL 2012 IS MEDE MOGELIJK GEMAAKT DOOR

GOVERNORS

G.J. van den Bergh en C. van den Bergh-Raat
R.F. van den Bergh
W.L.J. Bröcker
J. van den Broek
Jeroen Fleming
J. Fleury
V. Halberstadt
H.J. ten Have en G.C. de Rooij
J. Kat en B. Johnson
Irina en Marcel van Poecke
Ton en Maya Meijer-Bergmans
Sijbolt Noorda en Mieke van der Weij
Robert-Jan en Mélanie van Ogtrop-Quintus
Françoise van Rappard-Wanninkhof
A. Ruys en M. Ruys-van Haaften
M. Sanders
Tom de Swaan
S. Tóth
Elise Wessels-van Houdt
H. Wolfert en M. Brinkman

HF BUSINESS

Beam Systems
De Nederlandsche Bank N.V.
DLA Piper Nederland N.V.
G&S Vastgoed
ING Groep
Ten Have Change Management
WPG Uitgevers B.V.

RÉSEAU VARÈSE

Het Holland Festival is lid van Réseau Varèse, het internationale netwerk dat zich ten doel stelt de Europese hedendaagse muziek te ondersteunen door het opzetten van coproducties en internationale tournees.

AMSTERDAM FESTIVALS

Het Holland Festival is lid van Amsterdam Festivals.

VRIENDEN VAN HET HOLLAND FESTIVAL

BESCHERMERS

A. van de Beek en S. van Basten Batenburg, S. Brada, Frans & Dorry Cladder-van Haersolte, J. Docter en E. van Luijk, H. Doek, L. Dommering-van Rongen, E. Flores d'Arcais, E. Granpré Moliere, E.H. Horlings, J. Houwert, R. Katwijk, R. Kupers en H. van Eegen, H. en I. Lindenbergh-Sluis, A. van der Linden-Taverne, F. Mulder, G. van Oenen, H. Sauerwein, K. Tschenett, P. Wakkie, R. Walstra, T. Winkelman, O.L.O. en Tineke de Witt Wijnen-Jansen Schoonhoven

BEGUNSTIGERS

Lodewijk Baljon en Ineke Hellingman, M. Beekman, I. van den Bercken, Co Bleeker, A. Boelee, K. de Bok, E. Bracht, H. Bremmer, G. Bromberger, D. de Bruijn, M. Daamen, Kommer & Josien Damen, S. van Delft-Vroom, J. Drupsteen, Chr. van Eeghen, Ch. Engeler, E. Eshuis, E. Goossens-Post, E. de Graaff-Van Meeteren, D. Grobbe, J. Haalebos, J. Hennephof, M. Henriques de Castro, G. van Heteren, L.D.M.E. van Heteren, B. van Heugten, S. Hodes, Herma Hofmeijer, R. Hoogendijk, J. Hopman, Jan de Kater, J. Keukens, A. Ladan, A. Ligeon, T. Lodder, D. van der Meer, E. van der Meer-Blok, A. Mees-Lubberman, A. de Meijere, E. Merckx, R. Nieuwpoort, Kay Bing Oen, B., Oremus, H. Pinkster, P. Price, F. Racké, Wessel Reinink, M. Robben, B. Robbers, A. Schneider, H. Schnitzler, G. Scholten, C. Schoorl, C.W.M. Schunck, G. van der Hulst, P. Smit, G. Smits, I. Snelleman, A. Sonnen, C. Teulings, H. Tjeenk Willink, H.B. van der Veen, R. Verhoeff, F. Voorsluis-Spanhoff, A. Vreugdenhil, W. Vroom, M. Willekens, M. van Wulfften Palthe, M. Yazdanbakhsh, P. van der Zant, P. van Zwieten en N. Aarnink

ANONIEME SCHENKERS

Ook dankt het Holland Festival anonieme schenkers.

LIEFHEBBERS

Holland Festival dankt 572 Liefhebbers voor hun steun en bijdrage.

JAARVERANTWOORDING HOLLAND FESTIVAL 2012
BIJLAGE

HET HOLLAND FESTIVAL 2012 IS MEDE MOGELIJK GEMAAKT DOOR

SUBSIDIËNTEN

HOOFDBEGUNSTIGER

SPONSORS

MEDIAPARTNERS

FONDSEN & INSTELLINGEN

PARTNERS

Stichting Holland Festival

Piet Heinkade 5

1019 BR Amsterdam

tel 020 – 788 21 00

info@hollandfestival.nl

www.hollandfestival.nl

INTERNATIONAL

1 JUNI -
28 JUNI
2012

AMSTERDAM

BESTEL NU TICKETS
WWW.HOLLANDFESTIVAL.NL

FESTIVAL
DANKT

ONDER
STUR
M
S
C
H
A
P

EAG
EA
Education, Audiovisual & Culture
Executive Agency

HOOFDBEGUNSTIGER
SNS REAL FOND

WesterGasfabriek

CLIFFORD
CHANCE

vpro

INSTITUT
FRANÇAIS

Concept © van der Vlugt, Maaike Meeuwse / Fotografie: Johannes Schwarz